

MILLIY TIKLANISH

23 (344)

2015 йил 10 июнь, чоршанба

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси

ЎзМТДП — www.mt.uz

Тахририят — www.milliytiklanish.uz

2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган

ЎзМТДП фракцияси аъзолари иштирокида ўтган 400 га яқин учрашувларда 1400 дан ортиқ масалалар кўтарилди

Миллий халқ ўйинларини кенг тарғиб қилиш ёшларни жисмонан ва маънан соғлом этиб тарбиялашга хизмат қилади

Ягона портал орқали 229 мингдан ортиқ мурожаат ва ариза келиб тушган, уларнинг 95 фоизига муносабат билдирилган

Учрашувдан сўнг

Юзма-юз мулоқот: натижа ва хулосалар

партия фракциясининг электорат манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган қонунчилик ташаббуслари, назорат-таҳлил ишлари жараёнида муҳим асос бўлиб хизмат қилади

Аввал хабар берилганидек, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари белгиланган режага мувофиқ жойларда сайловчилар билан учрашиб қайтди. Жумладан, ЎзМТДП фракцияси аъзолари ҳам мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг бориши, парламентнинг қонун ижодкорлиги фаолияти, партия сайловолди Платформасидаги мақсад-вазифалар ижроси юзасидан сайловчиларга ахборот беришди.

Хўш, фракция аъзоларининг ўз сайловчилари билан юзма-юз мулоқоти қандай натижалар билан якун топди? Депутатларнинг учрашувлардан кейинги хулосаси қанақа?

> 4-бет.

Ўқув-семинар

Аниқ, ҳолис ва тезкор ахборот тарқатиш

партия ташкилотлари матбуот котиблари ва тахририят ходимларининг асосий вазифаси

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Марказий кенгаши партия гояси, дастурий мақсад-вазифаларини тарғиб қилишда замонавий ва самарали усуллардан фойдаланиш, партиянинг оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорлигини кучайтириш, тарғибот ишларида илғор тажрибалар, умумэтироф этилган сиёсий ва ахборот-коммуникация технологияларидан кенг фойдаланиш, "Миллий тикланиш" газетаси ходимлари ижодий малакасини ошириш мақсадида анъанавий тарзда ўқув-семинарлар ташкил этиб келмоқда.

Мазкур семинарнинг навбатдагиси "Партия ахборот хизмати фаолиятига замонавий сиёсий технологияларни жорий этиш" мавзусига бағишланди. Унда ЎзМТДП Марказий кенгаши Ижроия қўмитаси девони ходимлари, ҳудудий партия ташкилотлари матбуот котиблари, "Миллий тикланиш" газетаси тахририяти ижодий жамоаси, мутахассислар иштирок этди.

> 2-бет.

Электорат минбари

Миллий кадриятларимизни тиклаш

ўзлгимизни англаш демакдир

Ўтаётган ҳар бир кун мамлакатимиз мустақиллигининг 24 йиллигига яқинлаштирмоқда. Бу кўпмудат сана миллий ўзлгимиз, ор-номусимиз, ғурур-ифтихоримиз тимсоли, эзгу орзу-интилишларимиз, ютуқ ва марраларимизнинг ҳаётбахш манбаи сифатида қалбимиз тўридан мустаҳкам жой олган. Бу кун халқимиз учун энг азиз, энг улуғ кундир.

Зеро, истиқлол халқимизга ўз тақдирини ўзи ҳал этиш, кадр-қимматини англаш, муносиб ҳаёт кечириш, юртимизда ҳуқуқий демократик давлат ва эркин фуқаролик жамиятини барпо этиш имконини берди. Мустақиллик йилларида кўҳна тарихимиз, бой меросимиз, урф-одат ва анъаналаримиз қайта тикланди. Буюк аجدларимиз, азиз авлиёларимизнинг муборак қадамжолари обод гўшаларга айланди. Бу Президентимиз раҳнамолигида аждодларимиздан мерос тарихий-маданий обидаларни асраб-авайлаш, туризмни ривожлантириш борасида амалга оширилаётган изчил ислохотлар самарасидир.

Соҳа фаолиятини такомиллаштиришнинг ҳуқуқий асослари яратилгани, мамлакат миқёсида ва ҳар бир ҳудуд бўйича махсус давлат дастурларининг ишлаб чиқилгани ҳамда амалга оширилаётгани бугунги натижаларнинг муҳим омилли бўлмоқда. Жумладан, Буюк ипак йўлида жойлашган Навоий вилоятида ҳам мустақиллик боис тарихий обидалар ва муқаддас қадамжолар таъмирланиб, бу борада кенг қўлланли ишлар амалга оширилди.

Вилоятда туризм инфратузилмасини такомиллаштириш, сайёҳлик салоҳиятини янада юксалтириш йўналишидаги саъй-ҳаракатлар сифат жиҳатдан янги босқичга кўтарилди, истиқболли лойиҳалар ҳаётга татбиқ этилмоқда. Шу билан бирга, ҳали амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар ҳам талай. Жумладан, Буюк ипак йўлида жойлашган Работи Малик карвонсаройи ва Сардобани асл ҳолига келтириш, тарихимизнинг ўнмасхотирларига бой бумасканлар атрофларини ободонлаштириш, Сармишсой дарасига борадиган 15 километр йўлни сифатли таъмирлаш ва Кармана туманидаги "Мирзочорбўғ" тарихий мажмуасини қайта тиклаш ана шулар жумласидандир. Бу эса, ўз навбатида, вилоятнинг тарихий обидалари, муқаддас қадамжолари ва гўзал табиатидан баҳраманд бўлиш истагида келаётган сайёҳлар оқимининг янада кенгайишига хизмат қилиши билан аҳамиятлидир.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг аъзосиман. Партия ўтказаятган барча тадбирда фаол иштирок этишга ҳаракат

қиламан. Партия сайловолди Платформасида тарихий, маданий ва илмий-интеллектуал меросни кўз қорачиқдек асраб-авайлаш, бойитиш ва уларни янада кўпайтиришга кўмаклашиш, юртимиз тарихини ва маданиятини изчил ўрганиш, уни камол топиб келаётган ёш авлод ўртасида кенг тарғиб этиш устувор вазифа сифатида белгиланган.

Модомики шундай экан, шу ҳудудлардаги барча даражадаги партия ташкилотлари, партия гуруҳлари ўз ваколатидан самарали фойдаланиши, халқимизнинг ноёб маданий мероси бўлган Работи Малик карвонсаройи ҳамда "Мирзочорбўғ" тарихий ёдгорлиқларини қайта тиклаш масаласига алоҳида эътибор қаратишларини истардим. Нурота туманининг Фозгон қишлоғида жойлашган ноёб чашмалар атрофини кенгайтириш ва ободонлаштириш ҳам ҳудуд аҳолиси учун долзарб масала. Келажак авлодга маънавий ибрат бўлиб хизмат қиладиган бу эзгу вазифалар тез фурсат ичида ҳаётга татбиқ этилишига ишонамиз. Зеро, осори-атикаларимизни асраш, миллий кадриятларимизни тиклаш, қадимий ва бой тарихимизга ҳурмат-эҳтиром кўрсатиш — ўзлгимизни англаш ва ҳурмат қилиш демакдир.

Рамазон РАЖАБОВ,
Навоий вилоятидаги
Абдулла Қодирий номи
Ахборот-ресурс маркази
директори

Доимий комиссияларда

Кучли фуқаролик жамияти куриш ва демократлаштириш жараёнини янада чуқурлаштиришда сиёсий партиялар, хусусан, партиядан вакиллик органларига сайланган депутатлар фаоллиги муҳим аҳамиятга эга. Бу борада, айниқса, маҳаллий кенгаш депутатлари муносиб иштирок этиши, аҳоли ва электорат вакилларини ўйлантираётган масалаларни ўз ваколати доирасида ҳал этиши лозим. Хўш, маҳаллий кенгаш депутатлари бу йўналишда қандай усуллардан фойдаланса, сайловчилар манфаатини ҳимоя қилишга эришади? Партия хайрихоҳлари сафи кенгайиши ва партия ўз позициясини амалда тўла намоён этиши нималарга боғлиқ?

Таътил мазмунли ўтса, боланинг фикри тиник, зеҳни ўткир бўлади

ЎзМТДП гуруҳи аъзолари Фарғона вилоятидаги ёзги оромгоҳлар ҳолатини ўрганди

Бу саволлар ечимини, аввало, партия гуруҳлари аъзоларининг доимий комиссиялардаги фаолиятини унумли ташкил этиши билан боғлиқ. Халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлардаги ЎзМТДП гуруҳлари шу мақсадда доимий комиссияларга сайловчи ва электорат манфаатларига хизмат қиладиган аниқ таклифлар, ташаббуслар киритишга интиломоқда.

> 4-бет.

Ушбу сонда:

Ёшларга тарихий ҳақиқатни англашти зарур

бунда "оғзаки тарих" услуби яхши самара беради

> 5-бет.

Дори воситалари ва фармацевтика

соҳасининг ҳуқуқий асоси халқаро стандартлар билан янада такомиллаштирилади

> 4-бет.

Йўлингиз беҳатар бўлсин!

Йўл-транспорт ҳодисалари ва уларнинг оқибати мамлакат иқтисодиёти ҳамда жамиятнинг маънавий ҳаётига жиддий зарар еткази

> 7-бет.

Кўҳна боғнинг тотли меваси

> 8-бет.

"Milliy tiklanish" газетасига обуна бўлинг!

Нашр кўрсаткичи — 158

www.milliytiklanish.uz
сайтида ҳам ўқинг!

Ўқув-семинар

Аниқ, холис ва тезкор ахборот тарқатиш

партия ташкилотлари матбуот котиблари ва тахририят ходимларининг асосий вазифаси

< Давоми.
Бошланиши 1-бетда.

Ўқув-семинарни ЎзМТДП Марказий кенгаши раиси Сарвар Отамуратов кириш сўзи билан очди.

— Бугун мамлакатимизда демократик ислохотлар чуқурлашиб, партиялараро рақобат кучайиб бормоқда, — деди партия раҳбари. — Бу жараёнда ҳар бир сиёсий партия ўз мафқураси ва ғоясини янгича қарашлар билан бойитиб, уни кенг жамоатчилик орасида тарғиб қилиб, сиёсий куч сифатида жамият ҳаётидан мустаҳкам ўрин эгаллашга интилоқда. Партия ғоялари тарғиботи эса ўзининг жамоатчилик ва оммавий ахборот воситалари билан алоқаларида намоён бўлади. Бугун мамлакатимизда оммавий ахборот воситалари имкониятларини кенгайтириш, моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, журналист кадрлар салоҳиятини оширишга қаратилган эътибор тўғрисида уларнинг жамият ҳаётидаги ўрни ва роли тобора ошиб бормоқда. Юртимизда оммавий ахборот воситалари сони 1991 йилга нисбатан 3,5 баробарга кўпайгани, нодавлат оммавий ахборот воситалари тармоғи самарали фаолият кўрсатаётгани, аънанавий оммавий ахборот воситалари билан бир қаторда интернет сайтлари, интернет-радио ва телевидение ҳам ҳаётимиздан кенг ўрин эгаллаб бораётгани фикримиз далилидир. ЎзМТДП ғояси, дастурий мақсад-вазифаларини кенг тарғиб қилишда мамлакатимиз медиа макони имкониятларидан унумли фойдаланишда партия ташкилотлари матбуот котиблари, "Миллий тикланиш" газетаси тахририяти ходимлари, вилоят мухбирлари зиммасига алоҳида масъулият юкланади. Бугунги ўқув-семинар уларнинг масъулиятини ошириш, сиёсий-ҳуқуқий билимларини янада юксалтириш, тажриба алмашишда муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиз.

Семинарда партия ахборот хизмати фаолияти тажрибаси ва истиқболдаги вазифалар, ЎзМТДП дастурий мақсад-вазифаларини тарғиб қилишда партия матбуот нашрининг ўрни, ҳудудий партия ташкилотларининг партия наشريдаги чиқишлари таҳлили, "Миллий тикланиш" газетасида партия ташкилотлари, фракцияси ва партия гуруҳлари фаолиятини ёритишнинг ўзига хос усуллари каби масалалар атрофича муҳокама қилинди.

— ЎзМТДП сайловолди Платформасида белгиланган ахборот соҳаси, оммавий ахборот воситалари фаолияти билан боғлиқ мақсад-вазифалар ижросини ўрганиш, партия ахборот хизматлари фаолиятига замонавий сиёсий технологияларни кенг жорий этиш ва кадрлар малакасини оширишда бугунги ўқув-семинарнинг аҳамияти беқиёс, — деди ўқув-семинарда маъруза қилган ЎзМТДП Марказий кенгаши раиси ўринбосари Жалолиддин Сафоев. — "Миллий тикланиш" газетаси ва партия веб-сайтининг ўтган даврдаги фаолияти таҳлили эътибор қаратсак, кейинги пайтда ҳар иккала ахборот воситасида ҳам партиянинг етакчи ғоя ва вазифалари акс этган тахлилий материаллар мунтазам эълон қилинмоқда. Партия фракциясининг кунун ижодкорлиги йўналиши, партия гуруҳларининг маҳаллий кенгаш сессиялари кун тартибига киритаётган ташаббус-масалаларига бағишланган мақолалар сони ва сифати ортиб бораётир. Хорижий сиёсий партиялар тарихи, иш тажрибаси, электорати, шорларни ҳамда чет эл парламентлари ҳақидаги мақолаларни бериб бориш аънанаси газета ўқувчилари сафи кенгайишига хизмат қилмоқда. Шунингдек, маънавий-маърифий соҳада эълон қилинаётган мақолалар ҳам партия дастурий мақсад-вазифаларига ҳамоханг тарзда ифода этилаётгани ЎзМТДП ғояларининг кенг жамоатчилик орасига қириб боришига хизмат қилмоқда.

Семинарда партия ахборот хизмати ходимларининг касб кўникмаси ва тажрибасини ошириш, уларнинг оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаш, "Миллий тикланиш" газетаси саҳифаларини партия дастурий мақсад ва вазифаларига ҳамоханг материаллар билан янада бойитишга қаратилган интерфаол машғулотлар ташкил этилди. Ўтказилган тест ва сўровномалар орқали иштирокчилар фикр-мулоҳаза, таклифларини билдиришди, тажрибалари билан ўртоқлашди.

Яқинда иштирокчиларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтарилди. Кун тартибидеги барча масала юзасидан билдирилган фикр-мулоҳазалар, таклифлар асосида Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг чора-тадбирлар дастури белгиланган олинди.

Сардор МУШЛАКОНОВ оған сураётган

Дониёр ТОШБОВЕВ,
ЎзМТДП Марказий кенгаши Ижроия қўмитаси девони бўлим бошлиғи:

— ЎзМТДП сайловолди Платформасида аҳоли, айниқса, қишлоқ жойлардаги фуқароларнинг юқори даражада ахборотга эга бўлишини таъминлаш, ягона миллий ахборот маконини шакллантириш орқали замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш, ёшлар камолотида хизмат қиладиган креатив ахборот муҳитини яратиш, оммавий ахборот воситаларининг миллий ғоямиз-тамойлларини тарғиб этишдаги ролини ошириш, фуқаролар онгига, маънавий дунёсига мамлакатимизда озод ва обод ҳаёт барпо этиш — бош мақсадимиз эканини чуқур сингдириб бориш вазифаси алоҳида белгиланган. Мазкур дастурий мақсад-вазифаларни амалга оширишда партия ахборот хизматлари ва "Миллий тикланиш" газетаси тахририяти зиммасига алоҳида масъулият юкланади. Ўқув-семинарнинг ташкил этишда асосий эътиборни маърузалар мавзусининг фаолиятимиз учун долзарб жиҳатларга қаратдик. Айниқса, маърузачилар партия Марказий кенгаши вакиллари ва "Миллий тикланиш" газетаси ижодий ходимларидан иборат бўлгани фаолиятимизга холис назар билан қараш, танқидий таҳлил қилиш имконини берди.

Замира РЎЗИЕВА,
"Миллий тикланиш" газетаси Андижон вилоят мухбири:

— Семинарда тақдим этилган маърузалардан шундай хулосага келдимки, партия наشريда фаолият юритаётган бугунги журналист замон билан, амалга оширилаётган ислохотлар билан ҳамнафас яшаши, уларни ёритишда янада масъулиятли бўлиши лозим. Парламент ва халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларга бўлиб ўтган сайловдан сўнг халқимиз ўзи сайлаган депутатдан изчил фаолият, аниқ ишларни кутади. Вилоят мухбири сифатида жойларда сайловчилар билан мулоқотда бўлиб, уларни ўйлантираётган масалалар билан қизиқиб, депутатлар амалга ошираётган ишлар, партия гуруҳлари ташаббусларини янада кенгроқ ёритиш бугунги ўқувчи учун долзарб эканини англадим. ЎзМТДП ғояси, дастурий мақсад-вазифалари тарғиботи бағишланган, ҳаётий, фактларга бой тахлилий мақолаларни эълон қилиб бориш ҳам партия мавқеини мустаҳкамлаш ва хайрихоҳлари сафини кенгайтириш, газетанинг ўқувчилари янада кўпайишига хизмат қилади.

Нилуфар ЭРГАШЕВА,
ЎзМТДП Сирдарё вилоят кенгаши матбуот котиби:

— ЎзМТДП ташкил этаётган ҳудудий партия ташкилотларида оммавий ахборот воситалари билан ишловчи мутахассислар касбий кўникмаларини юксалтириш, сиёсий-ҳуқуқий билимларини ошириш, партия ғоялари тарғиботининг янгича усулларини излаб топишга қаратилган ўқув-семинарлар фаолиятимизни таҳлил қилиб бориш имконини бермоқда. Бу борада олдимизда муҳим вазифалар тургани, уларни амалга оширишнинг замонавий усулларини ҳаётга татбиқ этишнинг даврининг ўзи тақозо этаётгани тақдим этилган маърузаларда яққол акс этди. Партия етакчиларининг ҳар биримиз билан мулоқотга киришиб, фаолиятимизда учраётган камчиликлар, дуч келинаётган муаммолар ҳусусида фикр алмашгани ва келгусидаги муҳим вазифаларимизни белгиллаб олганимиз аниқ мундзао бўлди.

Алишер РАХМОН,
"Миллий тикланиш" газетаси Хоразм вилоят мухбири:

— Шиддат билан одимлаётган бугунги давр ижодкордан замон билан ҳамнафас яшаш, касбий саводхонлиқни ошириб бориш, тезкорлик ва фаоллиқни талаб этмоқда. Бугунги ўқув-семинардан фаолиятимиз учун зарур ва қимматли маълумотларни олдим. Маърузаларни тинглаб, ижодий фаолиятимизни сарҳисоб қилиб чиқдим. Фаолиятимизда эътибор қаратишимиз лозим бўлган жиҳатлар, ўқувчини жалб эта оладиган мавзулар бисёрлиги, улардан унумли фойдалана олмаётганимиз таъкидлаб ўтилди. Зиммамиздаги муҳим вазифа — партия ҳудудий ташкилотлари билан мустаҳкам алоқа ўрнатиш, журналистиканинг замонавий, таъсирчан жанрларидан фойдаланиб, аниқ, холис ва долзарб мавзуларда қалам тебратиш, партия дастурий мақсад-вазифалари тарғиботида етакчи бўлишдир.

Муслима РЎЗИЕВА,
ЎзМТДП Бухоро вилоят кенгаши матбуот котиби:

— Партия ғояларини самарали тарғиб қилиш, оммавий ахборот воситалари билан мустаҳкам алоқа ўрнатиш, тарғибот тадбирларида замонавий PR технологияларидан фойдаланиш матбуот котиблари зиммасига алоҳида масъулият юклайди. Ўқув-семинарда партия дастурий мақсад ва вазифаларини тарғиб қилиш, оммавий ахборот воситалари имкониятларидан самарали фойдаланиш бораборида "Миллий тикланиш" газетасида ҳам партия ташкилотимиз фаолиятини кенг ёритишнинг ўзига хос усуллари борасидаги кўникмаларимизни янада мустаҳкамладик. ЎзМТДП матбуот наشري ва веб-сайтига материаллар тайёрлашда партия фаолиятининг барча йўналиши — ташкил этилаётган тадбирлар, "Аёллар қаноти", "Ёшлар қаноти", бошланғич партия ташкилотлари, партия гуруҳлари ишини тўла очиб беришга эътибор қаратиш лозимлигини англадик. Фаолиятимизни танқидий кўриб чиқиш, келгусидаги режаларимизни белгилашда бугун олган билим ва кўникмаларимиз асқотади.

Давра суҳбати

Миллий ахборот макони —

уни шакллантиришда оила, давлат ва жамоат ташкилотлари муҳим ўрин тутати

"Бугунги кунда жаҳон миқёсидаги глобаллашув, ахборот-коммуникация технологиялари замони, қолаверса, бошимиздан кечириётган ҳаётнинг ўзи олдимизга қўяётган, тобора кучайиб бораётган талабларни ҳисобга олмасак, шиддатли давр билан ҳамқадам бўлиб яшамасак, ўз-ўзидан аёнки, стратегик мақсад ва вазифаларимизни амалга оширишимиз, тараққий топган демократик давлатлар қаторига киришимиз гумон бўлиб қолади", деган эди давлатимиз раҳбари матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларига йўлаган табригида.

Дарҳақиқат, бугунги глобаллашув даврида ҳар бир мамлакат тараққиёти, аввало, замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ривожига боғлиқ. Ахборот қурол, ахборот қалқон бўлаётган бугунги кунда миллий ўзлгимиз ва манфаатларимизни ҳимоя қилиш, миллий ахборот маконини ривожлантириш ниҳоятда долзарб вазифадир.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Марказий ва Тошкент шаҳар кенгашлари ҳамкорликда ташкил этган "Миллий ахборот хавфсизлигини таъминлаш, креатив ахборот муҳитини яратишнинг долзарб вазифалари" мавзусидаги давра суҳбатида шу ҳусусида фикр-мулоҳазалар билдирилди, қизгин баҳс-мунозарага киришилди. — Ўнда ЎзМТДП Марказий кенгаши ва Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси аъзолари, партиянинг Тошкент шаҳар кенгаши фаоллари, Ўзбекистон Жаҳон тиллари университети халқаро журналистика факультети профессор-ўқитувчилари, мутахассислар ва ёшлар иштирок этди.

Тадбирда ЎзМТДП Марказий кенгаши раиси ўринбосари Жалолиддин Сафоев, ЎзДЖТУ халқаро журналистика факультети декани Акбар Нурматов жамиятда ахборотга нисбатан эҳтиёжнинг кескин ортиши, "оммавий маданият" таҳдидларининг ёшлар онгини эгаллашга бўлган уриниши кучайиши аҳолини холис, тезкор, ишончли ахборот билан таъминлашни тақозо этаётгани, бунда миллий манфаатлар ҳимояси бош мақсад сифатида майдонга чиқаётганини таъкидлади.

— Глобаллашув ва ахборотлашув даврида ҳар бир мамлакат ўз миллий манфаатларини ҳимоя қилишни устувор вазифа деб билимоқда, — деди Жалолиддин Сафоев. — Бу жараёнда ахборотнинг назоратсиз, глобал миқёсда тарқалиши, ёшлар орасида "оммавий маданият" унсурларини ёйиш ва оммалаштиришга қаратилган ҳаракатлар билан боғлиқ ахборот хуружи ва таҳдидларнинг олдини олиш, уларга қарши кескин курашиш муҳим аҳамият касб этувчи вазифадир. Бугун жамият, фуқаролик институтлари, қолаверса, ҳар бир инсон ҳаёти ахборот-коммуникация соҳалари билан ўзвий ва чамбарчас боғланиб бораётганини инобатга олмайдиغان мамлакат тараққиётдан четда қолиши, интеллектуал бойликларида маҳрум бўлиши табиийдир. Шу нуқтаи назардан, Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси миллий ахборот тизимлари ва ресурсларини ривожлантириш, сифатини яхшилаш ва сонини кўпайтиришга интилоқда. Бу орқали партия мамлакатимиз тараққиётига ҳисса қўиш, миллий манфаатларни ҳимоя қилишни мақсад қил-

ган. Бугунги давра суҳбати ҳам бу борадаги саъй-ҳаракатлар рўёбига хизмат қилади.

Дарҳақиқат, ЎзМТДП ахборотлаштириш муаммоларини самарали ҳал этиш, Ўзбекистоннинг глобал коммуникация жараёнларида фаол қатнашиши, миллий мафқура майдони, миллий ахборот макони муҳофазасини таъминлашни мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ижтимоий-иқтисодий ислохотлар муваффақиятининг калити, деб билади. Партия ўз сайловолди Платформасида миллий ахборот маконини янада ривожлантириш, миллий мафқура майдонини ҳимоя қилишни яқин ва узоқ истиқболга мўлжаллаган фаолиятнинг устувор вазифалари сифатида белгиланган. ЎзМТДПнинг ахборот соҳасидаги устувор вазифаларидан бири — ёшлар камолотида хизмат қилувчи креатив ахборот муҳитини яратиш, болаларни жисмоний ва маънавий-ахлоқий ривожланишга зарар етказадиган ахборотлардан муҳофаза қилишдан иборат. Бугун дунёда кескинлик кучаяётган турли мафқуравий ҳавф ва таҳдидлар чуқурлашиб бораётган айни шу мураккаб даврда рўй бераётган воқеа ва ҳодисалар моҳиятини чуқур англаб етиш учун ЎзМТДПнинг фаолияти, аввало, ўсиб келаётган авлодда мустақил фикрлаш, қатъийлик ва собит эътиқод, ҳаётий қарашларни шакллантириш ва мустаҳкамлашга қаратилган.

Партия ахборот соҳасида амалга ошириши лозим бўлган вазифаларни ҳаётга татбиқ этишда, аввало, электрон ҳуқуқлар билан ягона тизимда идораларо ва идоравий ахборот тизимларининг интеграциялашган мажмуаларини яратишни бош вазифа сифатида белгиланган. Интернет тар-

моғининг миллий сегментини ривожлантириш, унда маданий ятти рағнақ топтириш, ёш авлоднинг тарбиялаш, халқимиз маданий қадриятлари сақла-ниши ва бойишига хизмат қиладиган ҳамда фойдаланувчилар эҳтиёжига жавоб берувчи янги сайтларнинг пайдо бўлишига оид лойиҳаларни амалга ошириш лозимлиги тадбир иштирокчилари томонидан эътироф этилди.

Тадбирда ЎзМТДП фракцияси аъзоси Мархабо Гафурованинг "Миллий ахборот макони ва унинг ҳуқуқий асослари", ЎзМТДП Марказий кенгаши Ижроия қўмитаси девони бўлим бошлиғи Дониёр Тошбоевнинг "ЎзМТДПнинг ахборот таъминоти соҳасидаги устувор вазифалари", ЎзДЖТУ халқаро журналистика факультети катта ўқитувчиси Азамжон Дадахоновнинг "Миллий ахборот-коммуникация соҳасини ривожлантириш стратегияси: бугунги ҳолат ва истиқболдаги вазифалар", "UzinfoKot" маркази масъул ходими Бахтиёр Носировнинг "Ягона миллий ахборот маконини шакллантиришнинг долзарб вазифалари" мавзусидаги маърузалари тингланди.

Давра суҳбатида, шунингдек, миллий ахборот-коммуникация соҳасини ривожлантириш стратегияси, ягона миллий ахборот маконини шакллантириш каби масалалар атрофича муҳокама қилинди. Тадбирда алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари ниҳоятда тез ривожланаётган бугунги кунда ёшларни соғлом ахборот билан таъминлаш нафақат таълим муассасалари ёки оммавий ахборот воситалари, балки ҳар бир оила, давлат ва жамоат ташкилотлари, баркамол авлод тарбияси учун ўзини масъул деб билган ҳар бир инсон учун асосий вазифа экани алоҳида таъкидланди.

Нурали Йўлдошев,
ЎзДЖТУ халқаро журналистика факультети талабаси, тадбир иштирокчиси:

— Дарҳақиқат, бугунги кунда интернет орқали тарғиб қилинаётган турли ғоявий ва ахборот хуружларидан ёшларимизни ҳимоя қилиш долзарб аҳамият касб этмоқда. Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси сайловолди Платформасида белгиланган ахборот соҳасидаги вазифалар билан танишман. Ўнда партия жамият, давлат ва шахсининг ахборот хавфсизлигини таъминлашни тараққий топган демократик давлатлар даражасига кўтарилиши каби стратегик мақсадга эришиш жараёнининг муҳим шартларидан бири, деб ҳисоблаш таъкидланган. ЎзМТДП келгуси фаолиятида глобаллашув шароитларида миллий ахборот-коммуникация соҳасини ривожлантириш стратегиясини ишлаб чиқиши ва уни амалга оширишга интилиши ушбу долзарб масалалар ечимига хизмат қилади. Бу ишлар замирида ёшларни ҳар жиҳатдан соғлом ва баркамол инсонлар этиб тарбиялаш, уларни турли ёт ғоялар таъсирига тушиб, боши берк кўчага кириб қолишдан асрашдек олижаноб мақсад мужассам. Тадбир давомида биз бўлажак журналистлар ҳам ўз таклиф-мулоҳазаларимизни билдирдик. Бизнингча, ёшларни миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида, баркамол шахс сифатида тарбиялаш миллий тизимининг муҳим таркибий қисми бўлган "ZiyoNet" Миллий ахборот-таълим тармоғи ҳамда ахборот-кутубхона муассасаларини янада ривожлантириш мақсадга мувофиқдир.

Ҳамжиҳатлик ва бирдамлик

миллий халқ ўйинлари ёшлар ўртасида бу туйғуларни янада мустаҳкамлайди

Геродотнинг қадимги дунё халқларининг маданияти, урф-одати ва анъаналари ҳақида маълумот берувчи “Тарих” асарида халқимизнинг миллий спорт турларидан — кураш ҳақида ҳам маълумот берилган. “Тарих отаси” мазкур спорт турининг Марказий Осиё халқлари ўрта-сида кенг тарқалгани, байрам ва тўй-томошалардаги кураш мусобақалари ҳақида ёзади. Бундан икки ярим минг йил олдин ёзилган мазкур асарда курашнинг инсон саломатлиги, тана ва мушакларнинг ривожланишидаги аҳамияти ҳақида сўз боради. Замонавий тиббиёт фанининг асосчиси, буюк мутафаккир Абу Али ибн Сино ҳам кураш билан шуғулланиш тана ва руҳни соғ тутишини бот-бот таъкидлаган.

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси ҳамжиҳатлик ва бирдамликни мустаҳкамловчи миллий спорт турларини ривожлантириш ва қайта тиклашни, жисмонан соғлом ёш авлодни тарбиялаб вояга етказиш, болалар ҳамда ёшларнинг спорт билан кенг қўламда ва мунтазам шуғулланиши учун қўлай шарт-шароитлар яратишни ўзининг дастурий мақсад-вазифаларидан, деб билади. Шунингдек, партия миллий спорт турлари бўйича ўтказилаётган мусобақаларни кўпайтириш, мамлакат, қиёфа ва жаҳон чемпионатлари ташкил этиш, истеъдод эгаларини кашф этиш ва муносиб рағбатлантириш орқали мамлакатимизнинг ижобий имижини шакллантириш тарафдоридир. Ана шу мақсадда партия қатор тадбир, акция ва мусобақалар ташкил этиб келаётир. Фарғона тумани Водил қишлоғида белбоғли кураш бўйича катталар ўртасида бўлиб ўтган анъанавий Республика турнири ҳам ана шундай тадбирлардан биридир. ЎзМТДП Марказий кенгаши ва Ўзбекистон Белбоғли кураш федерацияси ҳамкорлигида ташкил этилган мусобақада 200 нафарга яқин полвонлар куч синашди.

— Кураш халқимизнинг кўп асрлик ўлмас анъаналарини ўзида муҳассам этган, олижаноблик ва довораклини улуғлайдиган, рақибига ҳурмат билан қарашга ундайдиган спорт туридир, — дейди мусобақанинг мутлақ ғолиби фар-

ғоналик Шерзод Раҳимов. — Шунинг учун кураш билан шуғулланувчилар сони йилдан-йилга кўпайиб бораётир. Курашда полвонларнинг ётган ҳолда беллашиши, бир-бирига зарба бериши, оғрик қўзғатиш ва бўғиш усулларини қўллаш ҳамда белдан пастни ушлашнинг тақуқлангани унинг хавфсиз ва ҳалол спорт тури эканидан далолат беради. Водил қишлоғида бўлиб ўтган мусобақа полвонлар учун тажриба мактаби вазифасини ўтади. Унда кўплаб ёш полвонларнинг иштирок этгани йигитларнинг мусобақага бўлган қизиқишини янада оширди. Ёшларнинг белбоғли курашга бўлган қизиқиши унинг оммалашшига, навқирон авлод орасида янги номлар кашф этилишига хизмат қилаётир.

— Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси ташаббуси билан ташкил этилган мазкур мусобақа ёдимизда бир умрга қолади, — деди мусобақа иштирокчиси Мухаммадали Мамажонов. — Юзлаб одамлар қаршисида гиламга тушиш спортчига катта масъулият оқлайди. Кураш майдонида оёқ қўйишнинг билан нафақат ор-номусинг ва шаънининг ҳимоя қилишга, балки мураббийларнинг ишончини оқлашга, ота-она, қариндош-уруғлар юзини ёруғ қилишга ҳаракат қиласан. Бу турнир бизни катта спорт мусобақаларига тайёрлайди десак, муболага бўлмайди.

Мусобақада полвонлар 7 вазн тоифасида куч синашди. Ғолиблар

ЎзМТДПнинг эсдалик совғалари билан тақдирланди.

Миллий халқ ўйинларини кенг тарғиб қилиш ва шу орқали ёш авлод онг-шуурида мардлик, ҳалоллик, бағрикенглик сингари азалий қадриятларимизни шакллантиришга қаратилган спорт фестивали Қашқадарё вилоятида ҳам бўлиб ўтди. Китеб туманидаги истироҳат боғида ўтказилган Миллий халқ ўйинлари фестивалида партия вилоят кенгаши аъзолари, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларга ЎзМТДПдан сайланган депутатлар, “Ёшлар қаноти” фаоллари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди. Тадбирда юртимизда номдодий маданий мерос дурдоналарини асраб-авайлаш, уларни мазмунан янада бойитиш, қадимий ва бебаҳо қадриятларимиз сифатида ўзига хос жиҳатлари, бутун жозибаси билан келажак авлодларга етказиш борасида кенг қўламли ишлар амалга оширилаётгани таъкидланди. Халқ ўйинларини ўрганиш, тиклаш, тарғиб қилиш ва қўҳна анъаналаримизни ривожлантириш мақсадида ташкил этилган фестиваль ёшларнинг миллий халқ ўйинларимизга нисбатан қизиқишларини оширишга хизмат қилиши билан аҳамиятлидир.

— Баркамол авлод тарбиясида миллий халқ ўйинлари муҳим ўрин тутади, — деди партия вилоят кенгаши раиси Сайфулла Махматмуҳинов. — Халқ ўйинлари болалар учун сеvimли машғулот, вақтни мазмунли ташкил этиш воситасигина эмас, балки жисмоний ва ахлоқий тарбиянинг ажралмас қисми ҳамдир. Миллий ўйинларимизнинг келиб чиқиш тарихига назар солсак, унинг илдизлари узоқ даврларга бориб тақалади. Унда ота-боболаримизнинг турмуш тарзи, инсонийлик фазилатлари муҳассам. Тарихий меросимиз саналган халқ ўйинларига эътибор истиклолдан кейин янада кучайди. Партиямиз ташкил этаётган мазкур фестивалнинг мақсади — юртдошларимиз, айниқ-

са, ёш авлод онгида халқ ўйинларига бўлган қизиқишни янада ошириш, уларни миллий анъана ва қадриятларимизга ҳурмат руҳида тарбиялашдир.

“Аргамчида сакраш”, “Уриб қочар”, “Тош кўтариш”, “Минди”, “Елкада кураш” сингари 7 та миллий спорт тури бўйича ўтказилган мусобақада тумандаги болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари тарбияланувчилари, академик лицей ва касб-хунар коллежи ўқувчилари иштирок этди.

— Воҳамиз азалдан полвонлар юрти бўлган, — дейди тош кўтариш баҳсларида ғолиб чиққан Жасур Холбобоев. — Шунинг учун ҳам вилоятимизда мазкур спорт турига қизиқиш юқори. Байрамлар, халқ сайллари, тўй-томошалар полвонларга ўз маҳоратини кўрсатишга кенг имконият яраттади. Партия ташаббуси билан ўтказилган мазкур мусобақада ўз кучимизни яна бир бор синовдан ўтказдик. Шунингдек, мазкур фестиваль ёшларнинг тош кўтаришга қизиқишларини янада оширди. Ўйлайманки, болалар ва ўсмирлар спорт мактабларида бундай тўғрақлар фаолиятини яхшилаш ва мусобақалар ташкил этиш халқ ўйинларининг оммалашшига хизмат қилади.

Таъкидлаш жоиз, сўнгги йилларда нафақат яққа, балки жамоавий баҳслардан иборат миллий ўйинларимизга қизиқиш ҳам ортиб бораётир. Булар спортчининг саломатлигини яхшилаш билан бир қаторда, унда бир жамоа бўлиб, ягона мақсад сари ҳаракат қилиш кўникмасини ҳам шакллантиради. До-нишманд халқимиз ўйинлар орқали ҳам-жиҳатлик ва бирдамликни тарғиб қилган. Аҳулик, ягона мақсад сари интилиш миллатни улуғлашга ишонган.

— Арқон тортиш ўйинини болаликдан сеvim ўйнаймиз, — дейди мазкур тур бўйича мусобақаларда ғолибликни қўлга киритган Китеб ижтимоий-иқтисодий коллежи жамоаси аъзоси Зилола Махмудова. — Унда ғалаба қозониш учун ҳамма бирдай ҳаракат қилиши лозим. Бир кишининг сусткашликка йўл қўйиши бутун жамоага таъсир қўрсатади. Мусобақада жамоадошнинг қўллаб-қувватлаш ва руҳлантириш ҳам муҳим. Шу маънода арқон тортиш ёшлар онг-шуурида ҳамжиҳатликда ҳаракат қилиш, дўстлик, биродарлик ва бирдамлик туйғуларини шакллантирадиган халқ ўйинларидан биридир.

Бир сўз билан айтганда, ёшлар ўртасида миллий халқ ўйинларини кенг тарғиб қилиш уларни жисмонан ва маънан соғлом этиб тарбиялашга, навқирон авлод онгида ҳамжиҳатлик туйғусини шакллантиришга хизмат қилади. Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси ёшларнинг ана шундай руҳда тарбия топишини қўллаб-қувватлайди. Партиянинг нуктаи назарига, миллий ўзлигини англаш, ёшларда ҳамжиҳатлик ва бирдамликда ҳаракат қилиш кўникмасини шакллантириш урф-одат, анъана ва қадриятларимизни ардоқлашга ўргатиш миллий тарқиётда муҳим аҳамият касб этади. Партиянинг миллий халқ ўйинларини тарғиб этишга қаратилган фестивали ана шундай эзгу мақсадлар рўёбига хизмат қилиши шубҳасиз.

Ҳасан САЛОМОВ,
“Milliy tikanish” мухбири

Ёшлар ва кексаларга эътибор

ҳудудий партия ташкилотлари тадбирларининг бош мавзусига айланди

Самарқанд

Мамлакатимизда ёш авлоднинг таълим олиши, ўз истеъдодини тўла намоён этиши ва спорт билан шуғулланиши учун барча шароит яратилган. Бу имкониятлар жисмонан соғлом ва маънан етук фарзандларни тарбиялашдек эзгу мақсадларга хизмат қилаётир.

ЎзМТДП Оқдарё туман кенгаши халқаро болаларни ҳимоя қилиш кўнига бағишлаб ўтказган тадбирда ана шулар хусусида сўз борди. Тадбирда халқ депутатлари туман Кенгашидаги партия гуруҳи аъзолари, бошланғич партия ташкилотлари етакчилари, туман халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлими ҳамда мактабгача таълим муассасаси ходимлари иштирок этди.

— Давлатимиз томонидан болаларга кўрсатилаётган ғамхўрлик ҳар биримизга мамнуният бағишлайди, — деди ЎзМТДП Оқдарё туман кенгаши раиси Хидоят Маматова. — Чунки дунёда боланинг қувончини қўришдан ортқ бахт йўқ. Бу эътибор уларнинг келажакка, ўз кучига бўлган ишончини мустаҳкамлаб, ватанпарварлик туйғусини шакллантирмоқда. Бугунги тадбир ҳам ана шу мақсад рўёбига хизмат қилаётир.

Тадбир якунида кам таъминланган оила фарзандларига партия туман кенгашининг эсдалик совғалари топширилди.

Сирдарё

Ёшларнинг спорт билан мунтазам шуғулланиши учун қўлай шарт-шароитлар яратиш, миллий спорт турларини тиклаш ва оммалаштириш, “Умид ниҳоллари”, “Баркамол авлод” ва Универсиада мусобақалари иштирокчилари сафини кенгайтириш, мактаб ўқувчиларининг халқаро мусобақаларда иштирок этишига қўмаклашиш каби мақсад-вазифалар партия сайловолди Платформасида ўрин эгаллаган.

Оқолтин туманида 1 июнь — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кўни муносабати билан ўтказилган спорт мусобақалари ҳам партия мақсад-вазифалари ижросини таъминлашга қаратилди. Унда партия вилоят кенгаши аъзолари, тумандаги болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари ўқувчилари ва Ўзбекистон “Ёшлик” жисмоний тарбия ва спорт жамияти масъуллари иштирок этди.

— Беш ёшимдан бўён эркин кураш билан шуғулланаман, — дейди тумандаги “Сардоба” болалар ва ўсмирлар спорт мактаби тарбияланувчиси Аҳмад Холматов. — Бугунги мусобақада ғолиб бўлганим мени янада руҳлантириб юборди. Келажакда бундай мусобақаларда кўпроқ иштирок этиш, Ўзбекистон терма жамоаси таркибига киришни ният қилдим.

Мусобақаларда 150 дан зиёд ёш спортчи иштирок этди ва ғолиблар партиянинг эсдалик совғалари билан тақдирланди.

Наманган

Партия навқирон авлодда тадбиркорлик кўникмаларини шакллантириш, уларни миллий ҳунармандлик турларига бўлган қизиқишларини оширишга алоҳида эътибор қаратаётир. Партия сайловолди Платформасида аҳолининг электрат қисми бандлиги, биринчи навбатда, хотин-қизлар ва ёшлар ўртасида ҳунармандчилик, оилавий тадбиркорлик, қасаначиликни ривожлантириш эъазига уларни иш билан таъминлашни кенгайтиришга қаратилган ташкилий-ҳуқуқий шарт-шароитларни яратиш каби вазифалар белгиланган. ЎзМТДП Учқўрғон туман кенгаши “Ёшлар қаноти” ўтказган “Миллий ҳунармандчиликни ривожлантиришда ёшларнинг ўрни ва роли” мавзусидаги давра суҳбатида партиянинг бу борадаги мақсад-вазифалари ҳақида янада кенгрок маълумот берилди.

— Юртимизда Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида миллий ҳунармандчиликни қўллаб-қувватлаш ва янада ривожлантириш борасида амалга оширилаётган изчил ислохотлар бой маънавий меросимизни тиклаш, ўзлтигимизни англаш, шонли ўтмишимизни ўрганишда ҳам муҳим аҳамият касб этади, — деди партия туман кенгаши раиси И.Обиджонов. — Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг аҳоли барча қатлами, айниқса, ёшлар ва хотин-қизлар ўртасида халқ ҳунармандчилигини кенг тарғиб қилишга қаратилган лойиҳалари соҳани янада ривожлантириш, жойларда қўшимча иш ўринларини ташкил этишга хизмат қилаётир.

Тошкент вилояти

Мустақиллик йилларида соғлом авлодни тарбиялаш, ёшларни қадриятларга ҳурмат-эҳтиром, ватанпарварлик, миллий гуруҳ туйғуларини шакллантириш масалаларига эътибор қўйилди. Айниқса, миллий тикланиш гоёси, буюк аждодларимизнинг бой илмий-адабий меросини ёшлар ўртасида кенг тарғиб қилиш муҳим вазифалардан бирига айланган. ЎзМТДП Ўрта Чирчиқ туман кенгаши ўтказган “Аждодлар мероси — маънавият уммони” мавзусидаги тадбир ҳам ёшлар ҳаёти, маънавиятини юксалтиришда бой тарихий меросимизнинг ўрни ва аҳамияти, баркамол авлодни тарбиялашнинг ўзига хос жиҳатлари ҳақида сўз юритилди. Тадбирда таъкидланганидек, аждодларимизнинг илмий меросига дунё халқларининг қизиқиши юқори. Бу бебаҳо асарлар асрлар ўтса-да ёшлар тарбиясида муҳим аҳамият касб этаётир.

— Жаҳон илм-фан тамаддунига ота-боболаримизнинг қўшган беқиёс ҳиссаси ҳар биримизга чекис фарқ-ифтиҳор бағишлайди, — деди ЎзМТДП Ўрта Чирчиқ туман кенгаши раиси Хайринисо Мирзажонова. — ЎзМТДП сайловолди Платформасида уларнинг меросини чўқур ўрганиш, миллий ўзлигини англаш, ватандошларимизда миллий гуруҳ ва қадр-қиммат туйғуларини мустаҳкамлаш каби масалаларга алоҳида эътибор қаратилган. “Биз киммиз? Аждодларимиз ким эди? Миллатимиз қандай фазилатларга таъниб, юксак марраларга эришди ва оламшумул шўҳрат қозонди?” деган масалаларга жавоб бериш бугунги тадбирнинг асосий мақсади бўлди.

Фарғона

Кексаларни эъзозлаш, қадрлаш, уларга иззат-икром кўрсатиш халқимизга хос фазилат. Партия гоёларида ҳам миллий, маданий ва маънавий қадриятларни, бой тарихий меросимиз, халқимизнинг урф-одат ва анъаналарини асраб-авайлаш, бойитиш сингари муҳим вазифалар ўз аксини топган. Ана шу мақсад-вазифалардан келиб чиққан ҳолда партияимизнинг барча даражадаги ташкилотлари тарғибот тадбирлари орқали кенг жамоатчиликка Кексаларни эъзозлаш йилги мазмун-моҳияти ва аҳамиятини тарғиб-ташвиқ этаётир. Ўтказилаётган тадбирлар, давра суҳбатлари ва партия лойиҳаларида ана шу жиҳатга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

ЎзМТДП Фарғона шаҳар кенгашининг “Кексаларни эъзозлаш — давлат сиёсатининг устувор йўналиши” мавзусидаги тадбири бу борадаги ишларнинг мантикий давомид бўлди. Унда партия туман кенгаши аъзолари, маҳаллий вакиллик органларига ЎзМТДПдан сайланган депутатлар, бошланғич партия ташкилотлари фаоллари, “Аёллар қаноти” ва “Ёшлар қаноти” етакчилари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди. Тадбирда партиянинг барча даражадаги ташкилотлари кенг жамоатчилик, айниқса, ёшлар иштирокида халқ орасида инсоний фазилатлари ва фидокорона меҳнати билан обрў-эътибор қозонган кексалар, олим-зиёлилар билан мунтазам учрашувлар ташкил этиш, уларнинг ҳаёт йўли ёшларимиз учун ибрат ва намуна эканини тарғиб-ташвиқ этиш мақсада мувофиқлиги таъкидланди.

Х.САЛОМОВ,
“Milliy tikanish” мухбири

Бошланғич партия ташкилотлари — бош таянчимиз

Истиқлол йилларида жамиятимизда кутубхоналарга муносабат тубдан ўзгарди. Улар фаолиятига инновацион ишланмалар, фойдаланувчиларга хизмат кўрсатишнинг янги шакли ва услублари жорий этилди. Кутубхоналарда китеб фондини мунтазам яхшилаш ва бойитиш, илмий-маърифат, бадий адабиётларнинг электрон шакллари яратиш, тезкор ва сифатли ахборот-кутубхона хизмати кўрсатишга доир кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, китебнинг электрон шакли пайдо бўлиши ундан фойдаланишда қатор қўлайликларни яратмоқда. Шу боис ҳам ахборот-ресурс марказлари фаолиятида кутубхоналарга ахборот технологияларини кириштириш ва унинг воситасида китебхоннинг ахборотга бўлган эҳтиёжини тўла қондиришга жиддий эътибор қаратиб келинмоқда. “Ахборот-кутубхона фаолияти тўғрисида”ги қонун ҳамда давлатимиз раҳбарининг “2011-2015 йилларда ахборот-коммуникация технологиялари асосида ахборот-кутубхона ва ахборот-ресурс хизматларини янада сифатли ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори соҳа ривожига муҳим омил бўлаётир.

Ёшларда китебга муҳаббат уйғотиш

куйи бўғин фаолиятида муҳим ўрин тутаетир

Жойларда китеб мутаоласи тарғиботининг кучайтирилиши натижасида йилдан-йилга китебхонлар сафи кенгайиб бораётир. Буни Хоразм вилоят ахборот-ресурс маркази фаолияти мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. 107 мингдан ортқ китеб фондига эга марказ 10 мингдан зиёд китебхоннинг сеvimли масканига айланган. Унинг қошида Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг бошланғич ташкилоти тузилгани, намунали фаолият олиб бораётгани янада аҳамиятлидир. 17 нафар аъзони бирлаштирган мазкур куйи бўғиннинг бугун китеб тарғиботида бағишланган ўнлаб услубий тақлифлари ҳаётга татбиқ қилинмоқда.

— Инсон ҳаётида китебнинг ўрни, аҳамияти ҳеч қачон йўқолмайди, — дейди бошланғич партия ташкилоти етакчиси Улўлсин Боймоқчиева. — Ахборот-ресурс марказимизда барча мавзудаги адабиётлар бор. Ундан кекса-ю ёш бирдай фойдаланиши, маънавий дунёсини бойитиши мумкин. Зиё масканида, айниқса, бадий адабиётлар ва ёшлар тарбиясига оид китебларни кенг тарғиб қилишга ҳаракат қилаёلمиз. Чунки бундай китеблар ёшлар қалбида Ватанга садоқат, инсонпарварлик, меҳр-

оқибат сингари юксак инсоний фазилатларни шакллантиради. Зиё масканимиз шаҳар, туман ва мактаблардаги ахборот-ресурс марказлари ҳамда мактаб кутубхоналари учун методик марказ ҳисоблангани боис китеб тарғиботида доир тадбирлар ўтказиш бўйича янги услубларни ишлаб чиқишга алоҳида эътибор қаратаёلمиз.

Таъкидлаш жоиз, яқинда ахборот-ресурс марказида бўлиб ўтган “Китебим — офтобим” номли ҳафталик болаларнинг китебга бўлган меҳри янада ошишига сабаб бўлди. Унда вилоят мактабларидаги барча бошланғич синф ўқувчилари иштирок этди. Ҳафталик доирасида ўқувчилар кутубхона билан танишиб, “Мен севган китеб” мавзусида суҳбатлашдилар, шоирлар билан учрашдилар. Ҳафталик доирасида “Менинг сеvimли қаҳрамоним” мавзусида пластилиндан ясалган эртак қаҳрамонларидан кўргазма ташкил қилинди. Шунингдек, шеърхонлик, китебларга доир савол-жавобларни ўз ичига олган “Китеблар дунёсига саёҳат” адабий ўйинида фаол иштирок этишди.

Куйи бўғин фаоллари ёш авлод камолотига хизмат қилувчи тадбирларни ташкил этишда оила, мактаб ва маҳалла

ҳамкорлигига таянмоқда. Бошланғич партия ташкилоти ташаббуси билан ташкил этилган “Фарзандимга китеб совға қиламан” номли тадбирга ўқитувчилар, ота-оналар билан бир қаторда вилоят халқ таълими бошқармаси, “Камолот” ёшлар ижтимоий ҳаракати, Маънавият тарғиботи маркази вилоят бўлими вакиллари ҳам тақлиф қилинди. Тадбирда ёш авлоднинг китебга бўлган муҳаббати, энг аввало, оилада уйғониши, бу эса ота-онадан юксак масъулият талаб этиши таъкидланди.

Ёшларни ахборот-ресурс марказларига кенг жалб этиш ЎзМТДПнинг сайловолди Платформасида белгиланган муҳим мақсад-вазифалардан бири. Шунинг учун ҳам ахборот-ресурс марказининг бу борада олиб бораётган ишларига вилоят партия ташкилоти яқиндан ёрдам бериб келаетир. Хусусан, яқинда ўтказилган “Китеб — буюк мўъжиза” мавзусидаги тадбирда ЎзМТДП фаоллари, шоир ва ёзувчилар иштирок этишди, ўқувчи-ёшларга китебнинг инсон маънавиятини шакллантиришдаги ўрни хусусида атрофлича фикр юритилди.

Бошланғич партия ташкилоти нафақат ёшлар, балки хотин-қизлар, электрат вакиллари учун ҳам маънавий-маъ-

рифий тадбирлар ташкил этишга алоҳида эътибор қаратмоқда. Жамиятда хотин-қизларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш, уларнинг маънавий дунёсини бойитишга қаратилган давра суҳбатлари, ижодий учрашувлар мунтазам ўтказилмоқда. Уларда аёлнинг оила ва жамиятда тутган ўрни, аёл маънавиятини шакллантиришнинг навқирон авлод тарбиясидаги роли хусусида атрофлича фикр-мулохазалар юритилди.

Бошланғич партия ташкилотининг бу борада олиб бораётган ишлари партия сайловолди Платформасида белгиланган мақсад-вазифалар ижросида муҳим аҳамият касб этаётир. Зотан, ЎзМТДП камол топиб келаятган ёш авлодни, биринчи навбатда, китебга муҳаббат ва ҳурмат-эҳтиром руҳида тарбиялаш, уларда матбаачилик маҳсулотларига қизиқишни кучайтириш, ёшларнинг маънавий жиҳатдан юксалишига қўмаклашадиган маънавий-маърифий марказларни ташкил этиш ва уларнинг фаолиятини ривожлантириш каби вазифалар ижросини ўз зиммасига олган. Бу аҳоли, айниқса, ёшларнинг бугунги ахборот асри билан ҳамнафас илдамлашида муҳим омил бўлмоқда.

Алишер РАҲМОН
“Milliy tikanish” мухбири

Учрашувдан сўнг

Юзма-юз мулоқот:
натижа ва хулосалар

партия фракциясининг электорат манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган қонунчилик ташаббуслари, назорат-таҳлил ишлари жараёнида муҳим асос бўлиб хизмат қилади

< Давоми. Бошланиши 1-бетда.

Сайловчилар ўз вакиллари билан бўлган учрашувлардан қандай хулоса чиқаришмоқда, мазкур мулоқотлардан уларнинг кўнгли тўлдими, дилидаги гапларини очиқ-ойдин айтиш имкониятидан унумли фойдаланишди? Бу борада фракциямиз аъзолари ва сайловчиларнинг фикр-мулоҳазалари, хулосалари билан қизиқдик.

Жуманазар ОТАЖОНОВ,
ЎзМТДП фракцияси аъзоси:

— Жойларда “ЎзМТДП фракцияси аъзоларининг сайлов округидаги фаолиятини ташкил этиш бўйича ҳаракат дастури” асосида сайловчилар билан учрашиб, ҳудудлар тараққиёти билан боғлиқ масалаларни ўргандик. Фракциямизнинг учрашувлар якунига бағишланган йиғилишида депутатларнинг ўз округларида амалга оширилган ишлари, жойларда кўтарилган масалалар, уларни ҳал этиш чоралари, ўрганилган маълумотлар атрофлича муҳокама этилди ва тегишли қарорлар қабул қилинди.

ЎзМТДП фракцияси аъзолари иштирокида ўтган 400 га яқин учрашувларда қонунчилик, суд-ҳуқуқ, фан, таълим, маданият, уй-жой қурилиши, молия, солиқ ва бошқа қатор соҳаларга оид 1400 дан ортиқ масалалар кўтарилди. Депутатлар жойида ҳал қилиниши мумкин бўлган масалаларга тегишли мансабдор шахслар билан биргаликда ечим топишга ҳисса қўшган бўлса, айрим масалалар юзасидан умумлаштирилган ҳолда тегишли мутасадди давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларига, мансабдор шахсларга парламент сўровини юбориш режалаштирилмоқда. Бу ҳудудларда аниқланган муаммоларни ҳал этиш, электоратимиз манфаатларини муносиб ҳимоя қилишда алоҳида ўрин тутди. Бундан ташқари, сайловчилар билан учрашувларнинг якуний натижалари қўйи палатанинг қонун ҳужжатларини такомиллаштириш, янги қонун ташаббускорлиги билан чиқиш, умуман, қонун ижодкорлиги фаолиятида муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиз.

Азамат ПАРДАЕВ,
ЎзМТДП фракцияси аъзоси:

— Сайловчилар билан учрашувлар давомида уларнинг фикр-мулоҳазаларини тинглаб, бугунги кунда фуқароларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллиги ошиб, ҳуқуқий онги ва маданияти юксалаётгани, ҳаётга ва меҳнатга муносабати, ён-атрофда бўлаётган воқеа-ҳодисалар, ўзгаришлар, юртимиздаги улкан бунёдкорлик ишларига дахлдорлик туйғуси ортиб бораётганига гувоҳ бўлдик. Хусусан, сайловчилар томонидан мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг бориши, парламентнинг қонун ижодкорлиги фаолияти, шунингдек, жойларда таълим, соғлиқни сақлаш тизими, маданий мерос объектиларининг ҳолати, транспорт, уй-жой қурилиши, маҳаллаларни ободонлаштириш, болалар учун янги спорт майдончалари барпо этишга оид фикр-мулоҳазалар ва қатор амалий тақлифлар билдирилди. Бундан шундай хулоса қилиш мумкинки, бугун одамлар депутатга фақат ўз манфаатини кўзлаб эмас, балки, эл-юрт манфаати, мамлакат равнақи, ободлигига қаратилган тақлифлар билан юзланмоқда.

Масалан, Нарпайда бўлган учрашувимизда тумандаги Оқтош шаҳри марказидаги маданият ва истироҳат боғини қайта реконструкция қилиш ишларининг бориши, шунингдек, боғ ҳудудида янгидан барпо этилаётган спорт мажмуасининг қурилиши, ободонлаштирилиши масаласи кўтарилди. Бу борада халқ депутатлари туман Кенгашидаги ЎзМТДП гуруҳига аниқ вазифалар юклатилди, мазкур масала юзасидан амалий ишлар қилиниши белгиланди.

Шу ўринда айтиш керакки, жойлардаги масалаларни ҳал этишда жамоатчилик назорати механизми ҳамда маҳаллий кенгашлардаги депутатлар ваколат ва имкониятларидан самарали фойдаланишга эътибор қаратилди. Яъни, сайловчилар кўтараётган кўплаб масалаларга ечим топишга қаратилган чоралар кўрилди. Уларнинг ижроси эса маҳалла фуқаролар йиғини оксоқоллари ҳамда қишлоқ ва маҳаллаларнинг бир гуруҳ фаоллари назорати остида бўлишига келишиб олинди. Шу билан бирга, бу борада маҳаллий кенгашлардаги депутатларимиз фаоллигини ошириш, ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришда уларнинг ўрни ва ролини янада мустаҳкамлашга эътибор қаратилди.

Хуршида ПАРДАЕВА,
Кармана туманидаги
12-умумтаълим мактаби
ўқитувчиси:

— Қонунчилик палатасидаги вакилимиз билан учрашувимиз ҳар томонлама самарали бўлди, дейиш мумкин. Чунки юзма-юз мулоқот чоғида бизни ўйлантираётган барча масалани атрофлича муҳокама қилдик, тегишли тавсияларни олдик. Кармана туманидаги “Пахтабод” маҳалламиз ахли анчадан буюн ҳудудда спорт майдончасини барпо этишни ният қиларди. Мазкур масала учрашувлар давомида муҳокама этилиб, мутасадди вакиллар зиммасига аниқ вазифалар юклатилгани, унинг амалга оширилиши маҳалла ахли ва оксоқоли назоратида бўлиши маълум қилинди.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, ЎзМТДП фракцияси аъзоларининг ўз сайловчилари билан учрашувлари фуқаролар фаоллигида, самарали ўтди. Галдаги вазифа эса жойларда қайд этилган масалаларни ҳал этиш чораларини кўришдан иборат. Учрашувлар натижалари фракциянинг келгуси фаолияти самарадорлигида, партия электорат манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган қонунчилик ташаббуслари, назорат-таҳлил ишлари жараёнида муҳим асос бўлиб хизмат қилиши шубҳасиз.

Мухтарама КОМИЛОВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

Доимий комиссияларда

Таътил мазмунли ўтса,
боланинг фикри тиниқ,
зеҳни ўткир бўлади

ЎзМТДП гуруҳи аъзолари Фарғона вилоятидаги ёзги оромгоҳлар ҳолатини ўрганди

< Давоми.
Бошланиши 1-бетда.

Жорий йилнинг биринчи чорагида партия гуруҳларимиз томонидан доимий комиссияларга киритилган тақлифлар ўрганилганда, ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, аҳоли фаровонлигини янада яхшилашга қаратилган бир қатор масалалар ижобий ҳал этилганига гувоҳ бўлиш мумкин. Хусусан, халқ депутатлари Андижон вилоят Кенгашига ЎзМТДПдан сайланган депутат Садбар Мамитова Жалақудук тумани “Ойим” шаҳарча фуқаролар йиғинида жойлашган шифохонани қайта тиклаш, Мухаррам Раҳмонов ва Балиқчи туманидаги 35-умумтаълим мактаби, 6-12-иқтисослаштирилган мактаб интернатлари ҳудудидagi йўللарга светофорлар ўрнатиш масаласини илгари сурди. Шунингдек, халқ депутатлари Жиззах вилоят Кенгашидаги ЎзМТДП гуруҳи аъзоси Икром Раъшовон Ғаллаорол туманидаги То-зауруғ, Суғумбой қишлоқ фуқаролар йиғинларида жойлашган баъзи корхоналардан чиқаётган чанг ва тутунларнинг инсон саломатлигига салбий таъсир кўрсатмаслиги учун уларни аҳоли яшаш жойидан четроқ ҳудудга кўчириш ҳақида киритган ўнлаб тақлифларни мисол келтириш мумкин. Эътиборлиси, партия сайловолди Платформаси, дастурий мақсад-вазифаларидан келиб чиққан ҳолда доимий комиссияларга киритилаётган бу тақлифлар доимий комиссия доирасида қўлиб кетмай, улар асосида депутатлик сўровлари, депутатлик

назорати амалга оширилиб, ечим топилаётди.

Яқинда халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгашидаги ЎзМТДП гуруҳи аъзолари ҳам ана шундай амалий тақлифни илгари сурди. Депутатлар Ёшлар сиёсати ва соғлом авлодни тарбиялаш масалалари доимий комиссияси йиғилишида вилоятда болалар ёзги оромгоҳларининг мавсумга тайёргарлиги, бу борада олиб борилган чора-тадбирлар, дам олиш масканларида болажонлар учун яратилаётган шарт-шароитларни ўрганиш масаласини кiritишда ҳамда вилоят касба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси мутасаддиларининг маълумотларини тинглашди. Шунингдек, ЎзМТДП гуруҳи аъзолари масала юзасидан депутатлик назоратини амалга ошириб, вилоятда болаларнинг дам олишини ташкил этиш ва соғломлаштириш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш, уларни амалга ошириш юзасидан тизимли назорат ҳамда мониторинг таъминлаш бўйича вилоят Мувофиқлаштирувчи гуруҳининг тегишли қарори ижросини ўрганди. Таъкидлаш жоизки, вилоят ҳокимлигининг мазкур йиғилиш баёни қарори билан оромгоҳларни мавсумга тайёрлаш бўйича ҳудуддаги бошқарма ва ташкилотлар масъул сифатида бириктирилиб, барча туман ва шаҳар Мувофиқлаштирувчи гуруҳлари оромгоҳларни мавсумга тайёрлаш бўйича тегишли чора-тадбирларни ишлаб чиққан. Жорий йилда ҳудуддаги 121 оромгоҳда 30 минг нафар (шундан шаҳар ташқарисидagi 19 оромгоҳда 12 минг, 102 мактаб қоши-

да ташкил этиладиган кундузги оромгоҳларда 18 минг нафар) бола дам олиши, соғломлаштирилиши режалаштирилмоқда.

Энахон СИДДИҚОВА,
халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгашидаги ЎзМТДП гуруҳи раҳбари,
Ёшлар сиёсати ва соғлом авлодни тарбиялаш масалалари доимий комиссияси раиси:

— Боланинг фикри тиниқ, зеҳни ўткир бўлиши, энг аввало, унинг бўш вақти қанчалик мазмунли ташкил этилганига боғлиқ. Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси сайловолди Платформасида болаларнинг руҳий-маънавий дунёси ва маданий са-

нинг етарли эмаслиги аниқланди. Мазкур муаммоларни бартараф этиш бўйича тегишли ташкилотларга сўровлар юборилди. Эътиборлиси, доимий комиссиядаги ЎзМТДП гуруҳи аъзолари кўтарган ушбу масала вилоят ҳокимлиги йиғилишида ҳам муҳокама қилиниб, чора-тадбирлар белгиланди. Шу ўринда партия гуруҳимиз болаларнинг мазмунли дам олишини ташкил этиш борасида тегишли мутасадди ташкилотлар билан изчил ҳамкорлиқни йўлга қўйганини таъкидлаш жоиз. Жумладан, оромгоҳларда мавсум давомида маънавий-маърифий тадбирлар, турли лойиҳа ва акциялар ўтказиш, спорт мусобақалари ташкил этиш бўйича манзилли дастур, Ўзбекистон Қаҳрамонлари, таниқли ёзувчи, шоир ва санъат арбоблари, спортчи ҳамда таниқли санъаткорлар билан учрашув, давра суҳбатлари ташкил этиш бўйича тадбирлар режасини амалга оширишда фаоллик кўрсатиб келмоқдаими.

Ваҳобжон ҲОШИМОВ,
вилоят касба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси кенгаши раиси ўринбосари:

— 2014 йилда касба уюшма ва ижтимоий сўғурта маблағлари ҳисобидан 10 минг нафар бола соғломлаштирилган бўлса, жорий йилда улар сонини яна минг нафарга кўпаяди. Барча оромгоҳда, жумладан, стационар ва кундузги оромгоҳларга масъул педагоглар, ички ишлар ходимлари, тиббиёт вакиллари бириктирилди. Хар бир оромгоҳда хавфсизлигини таъминлаш, жамоат тартибини сақлаш мақсадида вилоят ички ишлар бошқармаси

✓ **Халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгаши Ёшлар сиёсати ва соғлом авлодни тарбиялаш масалалари доимий комиссиясидаги ЎзМТДП гуруҳи аъзолари вилоятда болалар ёзги оромгоҳларининг мавсумга тайёргарлигини ўрганди**

✓ **Жорий йилда ҳудуддаги 121 оромгоҳда 30 минг нафар бола соғломлаштирилади**

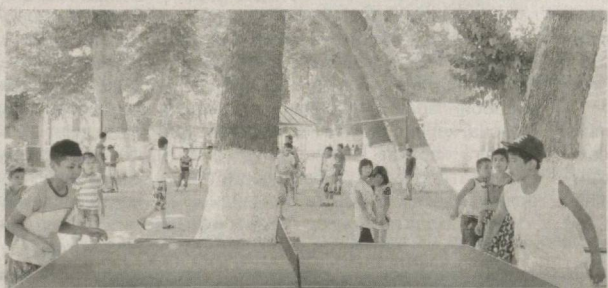
✓ **ЎзМТДП гуруҳи аъзолари болаларнинг мазмунли дам олишини ташкил этиш мақсадида мутасадди ташкилотлар билан узвий ҳамкорликда иш олиб бормоқда**

болаларнинг мазмунли дам олиш учун тайёргарлик ишлари қандай кечаётгани хусусида йиғилиш ўтказдик. Масала юзасидан депутатлик сўрови ва назоратини амалга ошириш, ўрганиш давомида вилоятдаги айрим оромгоҳларда электр энергияси, қурилиш-таъмирлаш ишларида камчиликлар мавжудлиги, баъзи дам олиш масканларида моддий-техник база-

томонидан кечаю кундуз кўриқлаш ишлари ташкил этилмоқда. Қолаверса, шу йилнинг 4-8 май кунлари вилоят халқ таълими бошқармаси оромгоҳларда фаолият олиб борадиган педагог ходимлар учун ўқув-семинарлар ўтказгани болаларнинг интеллектуал салоҳиятини ошириш, маданий-маънавий савиясини янада юксалтириш, уларнинг мазмунли

ни самарали амалга ошириш, электорат ва сайловчиларнинг партияга нисбатан ишончини янада мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Шунингдек, доимий комиссия йиғилишларида илгари сурилаётган тақлиф ва ташаббуслар масъул ташкилотлар ўртасида ижтимоий шериклигини таъминлашга муносиб ҳисса қўшаётгани эътиборга молик. Зеро, аҳолига яқин бўлган маҳаллий кенгаш депутатлари зиммасида катта масъулият бор. Сайловчилар, энг аввало, уларнинг амалий ишларига қараб баҳо беради, ишонади. Бу эса ҳар бир депутатни янада фаол бўлишга, сайловолди ваъдаларини самарали амалга оширишда ташаббускорликка, жонқуярликка ундайди.

Умида УЗОКОВА,
“Milliy tiklanish” мухбири
ЎзА суратлари.

Қонун лойиҳаси — муҳокамада

Халқимиз “соғлиқ — туман бойлиқ”, дея бежиз таъкидламайди. Инсоннинг саломатлиги жойида бўлмаса, ҳеч нарса татимайди. Шу боис мамлакатимизда соғлиқни сақлаш тизимини такомиллаштириш ва аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифатини ошириш масалалари давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бирига айланган.

Бинобарин, Юртбошимиз раҳнамолигида мамлакатимизда аҳолининг малакали тиббий хизматдан фойдаланиш ва ижтимоий ҳимояга доир конституциявий ҳуқуқларини таъминлаш, тиббий хизматнинг сифатини яхшилаш учун ташкилий, иқтисодий ва ҳуқуқий шарт-шароитларни яратиш, соғлом авлодни тарбиялаш, соғлиқни сақлаш тизимини мамлакатда амалга оширилаётган ижобий ўзгаришларга мос тарзда ислох этиш борасида кенг қамровли Давлат дастурлари амалга оширилмоқда. Бунинг натижасида мамлакатимизда тиббий хизмат кўрсатиш соҳаси сифат жиҳатдан янги босқичга кўтарилиб, аҳоли саломатлиги янада мустаҳкамланмоқда. Халқимизни сифатли, кафолатланган дори воситалари билан таъминлашга қаратилган савий-ҳаракатлар изчил давом эттирилмоқда.

Сўнгги йилларда мамлакатимиз иқтисодиётининг истиқболли йўналишларидан бири — фармацевтика саноати жадал суръатда ривожланиб бораётди. Мустақилликнинг илк йилларида республикамизда атиги иккита корхонада дори-дармон воситалари ишлаб чиқарилган бўлса, бугун бундай ҳўжалик йўритувчи субъектлар сонини қарийб 150 тага етди. Уларнинг 17 таси ўз маҳсулотларини экспорт қилмоқда. Соғлиқни сақлаш вазирлиги рўйхатга олган асосий дори воситалари сонини 2014 йил ҳолатига кўра, 384 тани ташкил этса, уларнинг 168 тасини айнан маҳаллий корхоналар етказиб бераётгани эътиборга молик. Буларнинг барчаси мамлакатимизда аҳолининг

Дори воситалари ва фармацевтика

соҳасининг ҳуқуқий асоси халқаро стандартлар билан янада такомиллаштирилади

сифатли, кафолатланган ва нисбатан арзон дори-дармон воситаларига бўлган талабни тўлиқ таъминлашга эътибор кучаяётганидан, дори-дармон таъминоти тизимли асосда яхшиланаётганидан далолат беради.

1997 йилда қабул қилинган “Дори воситалари ва фармацевтика фаолияти тўғрисида”ги қонун республикамизда дори воситалари муомаласини қонуний тартибга солишининг ҳуқуқий асоси сифатида хизмат қилиб келаётган эди. Аммо, қабул қилинганга 17 йилдан кўпроқ вақт ўтган мазкур қонуннинг қўлгина нормалари бугунги кун талабларига мос келмай қолгани, дори воситалари ва тиббий асбоб-ускуналарнинг тиббиёт амалиётида қўлланилишига оид айрим нормалар ўз аксини тўла топмаганилиги унга ўзгартиш ва қўшимчалар киритишни тақозо этади.

Шу мақсадда “Дори воситалари ва фармацевтика фаолияти тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгаришлари ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги қонун лойиҳаси муҳокамалардан сўнг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси мажлисида биринчи ўқишда концептуал жиҳатдан маъқулланди.

Қонун лойиҳасида дори воситалари ва фармацевтика фаолияти соҳаси ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш, дори воситалари ва тиббий буюмларга бўлган техник талабларни тартибга солишнинг халқаро амалиёт билан уйғунлаштириш каби мақсад-вазифа ва талаблар назарда тутилмоқда. Шу билан бирга, қонун лойиҳасида мазкур соҳадаги ҳуқуқий муносабатларни тартибга солиш бўйича Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти (ЖССТ) ва етакчи хорижий давлатлар тажрибаси, халқаро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган норма ва принциплари асосида амалдаги ҳуқуқий базани янада

такомиллаштириш, фармацевтика сектори ривожланишига ғов бўлаётган ортиқча маъмурий тўсиқларни бартараф этишнинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлаш каби мақсад-вазифалар белгиланган.

Қонун лойиҳасида дори воситалари ва фармацевтика фаолияти соҳасида юзага келаётган муносабатларни тартибга солиш, жумладан, дори воситалари ва тиббий буюмларни ишлаб чиқариш, тайёрлаш, сақлаш, ташиш, давлат рўйхатидан ўтказиш, стандартлаштириш, сифат назорати, реклама қилиш, қўллаш, йўқ қилиш, дори воситаларининг клиник тадқиқотларини амалга ошириш ҳамда уларни давлатга олиб кириш ёки олиб чиқишга қаратилган мақсадлар ўз аксини топган.

Бундан ташқари, қонуннинг янги тахририда фармакологик ёки дори воситаларининг клиник тадқиқотлари кимларда ўтказилиши ёхуд ўтказилмаслиги аниқ белгиланмоқда. Бу, ўз навбатида, аҳоли ижтимоий-ҳуқуқий ҳимояси кўчайтирилишига хизмат қилади. Шунингдек, ижтимоий ҳимояга муҳтож беморлар махсус дори воситалари билан берилувари белгиланаётгани мамлакатимизда бу борада амалга оширилаётган тадбирларни янада юқори босқичга кўтаришга хизмат қилади.

Амалдаги қонунда фармацевтика соҳасини тартибга солиш механизмларини халқаро стандартлар талаблари билан уйғунлаштириш масаласи ўз аксини топмаган эди. Янги тахрирда эса халқаро стандартлар билан уйғунлаштирилган (“яши клиника амалиёти”, “яши дистрибуторлик амалиёти”, “яши дорихона амалиёти”, “яши ишлаб чиқариш амалиёти”, “яши лаборатория амалиёти”) талабларга мувофиқ фаолият олиб бориш зарурлиги тўғрисидаги нормалар

назарда тутилмоқда. Бу ҳолат фармацевтика саноатини ривожлантиришга, маҳаллий дори воситаларининг импорт ўрнини босиши ҳамда дори воситалари ва тиббий буюмлар экспортининг ривожланишига хизмат қилади.

Қонун лойиҳасини тайёрлаш жараёнида хорижий давлатлар тажрибаси, халқаро қонунчилик амалиёти ўрганилди, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг тавсиявий ҳужжатлари таҳлил этилиб, ҳисобга олинди.

Қонуннинг янги тахрирда қабул қилиниши Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг сайловолди Платформасида белгиланган аҳоли турмуш сифати ва қўлайлиқларини янада ошириш, жисмонан соғлом, ҳар томонлама баркамол авлодни дунёга келтириш ва тарбиялаш учун янада қўлай шарт-шароит яратиш каби вазифаларни амалга оширишда муҳим аҳамият касб этади. Қолаверса, мамлакатимизда дори-дармон ишлаб чиқараётган маҳаллий корхоналар фаолиятини янада жонлантиришда партиянинг маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга қаратилган савий-ҳаракатлари ҳам муҳим ўрин тутди. Муҳокамалар жараёнида фракциямиз аъзолари ЎзМТДП мақсад-вазифаларидан келиб чиққан ҳолда мазкур қонун лойиҳасини такомиллаштиришга қаратилган тақлиф-тавсияларини беришмоқда.

Козим ТОЖИЕВ,
ЎзМТДП фракцияси
аъзоси

Ёшларга тарихий ҳақиқатни англатиш зарур

бунда “оғзаки тарих” услуби яхши самара беради

“Мустабид тузумдан бизга қандай оғир, қандай ночор мерос қолгани, халқимиз қанча азоб-уқубатлар тортганини ҳеч қачон унутмаслигимиз керак. “Пахта иши” деган уйдирма ва бўҳтонлар, Марказдан юборилган, ўзини “де-сантчилар” деб атаган ёвуз кучларнинг қонунни, адолатни, халқимизнинг шаъни ва гурурини оёқости қилиб амалга оширган кирдикорлари ҳақидаги бор ҳақиқатни тўла очиб бериш лозим. Афсуски, тарихчиларимиз, адабларимиз бу ҳақда кам ёзади”.

Президентимиз Ислам Каримовнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг биринчи ташкилий йиғилишидаги бу сўзлари ижод аҳли, тарихчи олимларимиз ва кенг жамоатчилик эътиборини яқин тарихимизни чуқур ўрганиш, тадқиқ қилиш, бу борадаги бор ҳақиқатни тўла очиб бериш лозимлигига қаратилди.

Аслида ҳам Ватанимиз озодлиги йўлидаги курашларда матонат кўрсатган, миллатимизни ҳурлик ва эркинликка чорлаган, мустабид тузум йилларида қатағон этилган фидойи ватандошларимизнинг мўътабар хотирасини абадийлаштириш, уларнинг ибратли ҳаёти ва фаолиятини, илмий-ижодий меросини чуқур ўрганиш ёшлар қалбига истиқлолга эҳтиром, Ватанга муҳаббат туйғуларини юксалтиришга хизмат қилади. Эл-юртимиз озодлиги йўлида, халқимизнинг қадр-қиммати, орномуси, миллий анъаналаримиз ва урф-одатларимизни ҳимоя қилишда, босқинчи ва ёвуз кучларга қарши машаққатли курашларда қурбон бўлганлар хотирасини унутиб бўлмайди. Мустабид тузум даврида миллионлаб бегуноҳ инсонларнинг умри ҳазон бўлганини, қанчадан-қанча оилалар хонавайрон бўлиб, қанчадан-қанча гўдаклар етим қолганини тарих, бугунги ва келажак авлод ҳеч қачон ёддан чиқармайди.

Юртбошимизнинг 1999 йил 12 майдаги мустақиллашувчи қурбонлари хотирасини абадийлаштиришга оид фармоиши, Вазирлар Маҳкамасининг “Ватан ва халқ озодлиги йўлида қурбон бўлган фидойилар хотирасини абадийлаштириш тўғрисида”ги қарори бу борадаги ишларда муҳим дастуриламал бўлди. Давлатимиз раҳбарининг 2001 йил 1 майдаги “Қатағон қурбонларини ёд этиш кунини белгилаш тўғрисида”ги фармони мустақиллашувчи даврида миллий истиқлол ва тараққиёт йўлидаги интилишлари учун ноҳақ жабр кўрган ватандошларимизнинг исми-шарифини аниқлаш, таржимай ҳоли ва фаолиятларини ўрганиш орқали уларнинг хотирасини абадийлаштиришга кенг имконият яратди. Шу жараёнда “Қатағон қурбонлари хотираси” музейи фаолияти ҳам ҳар томонлама ривожлантирилди, янги илмий экспозициялар шакллантирилди. Давлатимиз раҳбари таъбири билан айтганда, бу музей “қарийб 130 йил давом этган, тарихимизнинг том маънодаги қора кунлари бўлиши ўша замонда, бир пайтлар ўзининг қудратли давлатчилиги, буюк фарзандлари, юксак илму маданияти, обод шаҳар ва қишлоқлари билан дунёни хайратда қолдирган эл-юртимиз қандай оғир машаққатларга дучор бўлганини” барчага англатиб турибди.

Музейда Чор Россиясининг Туркистонни босиб олишдан то

мустақиллик давригача бўлган тарихий жараён акс эттирилган ўн бўлимдан иборат янги экспозициялар ташкил этилди. Музейимиз илмий жамоаси ўтган йиллар давомида тарихимизнинг узоқ вақтлар халқимиз эътиборидан узоқ сақланган ва мустамлака даври бўлган қисмини ёритиш борасида кенг қамровли ишларни олиб бормоқда. Бироқ Ўзбекистоннинг мустақиллигини қўлга киритиши, ўтган асрнинг 80-йиллари охири ва истиқлолнинг дастлабки даври тарихи, ўша вақтлардаги таҳликали воқеалар ҳали тўла-тўқис очиб берилгани йўқ. Шу сабабли давлатимиз раҳбарининг тарихчи олимлар зиммасига Ватанимизнинг ҳаққоний тарихини бирламчи манбалар асосида яратишдек ўта муҳим ҳамда масъулиятли вазифани юклаши давр тақозоси ҳамдир.

Бу борада Президентимиз ғоят муҳим хизмат — “мустақилликка эришмиш арафасидаги оғир кунларни бевосита кўрган, шу воқеаларнинг гувоҳи бўлган одамларнинг эсдалик ва хотираларини ёзиб олиш зарур”лигига эътибор қаратиши бежиз эмас. Ҳақиқатан ҳам, “оғзаки тарих” услуби мустақил Ўзбекистоннинг энг янги тарихини тизимли равишда, тарихийлик ва ҳолислик принциплари асосланган ҳолда ўрганиш, демократик жамият қуриш жараёнидаги қийинчиликлар ва мураккабликлар ҳақида тўла тасаввур ҳосил қилиш имкониятини беради.

Бу йўналишда Ўзбекистонда маълум тажриба мавжуд. Дастлаб, ўтган асрнинг 50-йилларида бир гуруҳ тарихчи олимлар 1916 йилги мардикорликка қарши кўзголон ишторкичлари, мардикорликка олинган юртдошларимиз ва уларнинг хотираларини тўплаш ишларини олиб бorganди. 2008 йилда ЎзРФА “Қатағон қурбонлари хотираси” музейи экспозициялари қайта шакллантирилганда ҳам “оғзаки тарих” материалларидан кенг ва самарали фойдаланиш умри ҳазон бўлганини, қанчадан-қанча оилалар хонавайрон бўлиб, қанчадан-қанча гўдаклар етим қолганини тарих, бугунги ва келажак авлод ҳеч қачон ёддан чиқармайди.

Юртбошимизнинг 1999 йил 12 майдаги мустақиллашувчи қурбонлари хотирасини абадийлаштиришга оид фармоиши, Вазирлар Маҳкамасининг “Ватан ва халқ озодлиги йўлида қурбон бўлган фидойилар хотирасини абадийлаштириш тўғрисида”ги қарори бу борадаги ишларда муҳим дастуриламал бўлди. Давлатимиз раҳбарининг 2001 йил 1 майдаги “Қатағон қурбонларини ёд этиш кунини белгилаш тўғрисида”ги фармони мустақиллашувчи даврида миллий истиқлол ва тараққиёт йўлидаги интилишлари учун ноҳақ жабр кўрган ватандошларимизнинг исми-шарифини аниқлаш, таржимай ҳоли ва фаолиятларини ўрганиш орқали уларнинг хотирасини абадийлаштиришга кенг имконият яратди. Шу жараёнда “Қатағон қурбонлари хотираси” музейи фаолияти ҳам ҳар томонлама ривожлантирилди, янги илмий экспозициялар шакллантирилди. Давлатимиз раҳбари таъбири билан айтганда, бу музей “қарийб 130 йил давом этган, тарихимизнинг том маънодаги қора кунлари бўлиши ўша замонда, бир пайтлар ўзининг қудратли давлатчилиги, буюк фарзандлари, юксак илму маданияти, обод шаҳар ва қишлоқлари билан дунёни хайратда қолдирган эл-юртимиз қандай оғир машаққатларга дучор бўлганини” барчага англатиб турибди.

Музейда Чор Россиясининг Туркистонни босиб олишдан то

си янада хайратланарли, янада маҳзун: “1937 йилда отам қамокқа олинганда мен ҳали туғилмаган эканман. Отам турмада мутафаккир Фитратга хотиним ҳомилидор эди, деганида, у киши, айтинг, агар ўғил бўлса исмини Нажот қўйсин, қиз бўлса Умида деб ном берсинлар, деган экан. Шундан сўнг отамга қўйилган бирор айб ишотланмагач, 10 йилга Сибирдаги азоб-уқубат лагерига йўллашди. У бу жазони ўтагандан сўнг ҳам оила бағрига руҳсат беришмаган. Аксинча, яшаш жойидан 50 километр узоқда бўлсин дейилгани учун, Мирза-қўлда ишладилар”. Фарзандини соғинган ота уйга кечаси келар, аввалига ота меҳридан узоқ ўсган фарзанд энди уни соғиниб кутарди. Мустабид тузум бунни ҳам кўп қўриб, уларни 1950 йилда яна Россиянинг Красноярск ўлкасига бадарга қўлади.

Тошкент шаҳар Юнусовд туманидан Муфлиҳа Усмонбекованинг бобоси Ниёзбек Рустамбеков ва дасиси Усмонбек Ниёзбековнинг ўтган аср 30-йилларида қатағон этилиши билан боғлиқ ҳикоялари ҳам машъум қатағон сиёсати ва унинг оддий инсонлар тақдиридаги асорати ҳақида янада ёрқин ва аниқ тасаввур беради.

1931 йилда 12 ёшида Украина-нинг Херсон вилоятига “қўлоқ қилинган” Солиҳон Худойбердиев 95 ёшга кирганидан сўнг ўша машъум кунларини хотирлайди. Содиқжон Мирзаев эса ўз оиласининг Херсон вилояти Каховка қишлоғидаги азоб-ли ҳаёти ва тоталитар тузумнинг гайринисоний сиёсати қурбони сифатида кўплаб қариндошларининг она тилини билмай улғайганликлари ҳақида гапирди.

Мустабид совет тузумининг сўнгги йилларида ҳам ўзбек миллати “пахта иши”, “ўзбек иши” каби уйдирмалар билан таҳқирланди. Бахшўлло Ҳамроев, Нусрат Ҳикматов, Тўра Соҳибов ўзларининг кечмишларидаги ана шундай адолатсизликлар ҳақида ҳикоя қилади. Албатта, инсонларнинг ўз кечмиши, азобли тақдир ҳақидаги жонли маълумотлари тингловчиға жуда тез таъсир кўрсатиши билан бирга уларнинг Ватан тарихига, жамиятда содир бўлаётган ўзгаришларга нисбатан масъулиятини оширишга хизмат қилади.

Ҳа, Ўзбекистон ўз мустақиллигига осонликча эришгани йўқ. Мустақилликдан олдин ва кейинги дастлабки йилларда қандай кунларни бошимизда ўтказмадик. У кунлар ҳали узоқ тарихга айланб улгурмади. Бугунги катта авлод уларни яхши эслайди. Шу сабабли ҳам ўша кунлар тарихини чуқур ўрганишга эҳтиёж сезилмагандек эди. Бугун мамлакатимизда мустақиллик даврининг янги авлоди воғая етди. Улар ва келгуси авлодлар ўз тарихини чуқур билиши, истиқлол ўз-ўзидан бўлмагани, уни қўлга киритиш учун халқимиз қандай қурбонлар бергани, қандай оғир кунларни бошидан ўтказиб, бугунги сародатли ҳаётга етиб келганини чуқур ўрганиши, шундан хулоса чиқариб яшаши зарур.

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг сайловолди Платформасида ҳам Ўзбекистон тарихининг кенг микёсда изчил ўрганилишини таъминлаш, бу борада тарихийлик ва ҳолислик тамойилларига қатъий амал қилиш, тарихий ўтмишга ва ўзбек халқининг ҳозирги кундаги ҳаётига баҳо беришда бир-эклама ёндашувларга, ноҳолисликка йўл қўймаслик каби мақсад-вазифалар белгиланган.

Бу жараёнда ҳар биримиз, айниқса, ЎзМТДП фаоллари мустақиллик тарихини “оғзаки тарих” усулида янада чуқур ёритиб боришимиз, ўша кунларнинг бевосита гувоҳи бўлган, таҳликали кунларни бошидан ўтказган кишиларнинг хотираларини тарихга муҳрлашимиз шарт. Бу униёвсиз келаётган ёшларимизни тарих сабоқлари билан, тарих ҳақиқати билан қуроллантиришга, Ўзбекистоннинг энг янги тарихини яратишга, бир кун келиб, истиқлол даври ижтимоий-сиёсий, маданий қиёфасини шакллантиришга хизмат қилади.

Бахтиёр ҲАСАНОВ,
ЎзМТДП Марказий
кенгаши аъзоси,
“Қатағон қурбонлари
хотираси” музейи директори,
тарих фанлари доктори

Ўзининг мазмундорлиги, тарбиявийлиги, халқоналиги ва умрбоқийлиги билан санъатнинг бошқа турларидан ажралиб турувчи фольклор санъати халқимизнинг турмуш тарзи, дунёқарashi, руҳий-эстетик олами, ички кечинмаларини юксак бадиий ифода эта оладиган азалий миллий қадриятдир.

Истиқлол йилларида Президентимиз раҳнамолигида халқимиз маънавий меросини ўрганиш, мазмунан шаклланиб, бугунги ойдin кунларимизгача етиб келган фольклор асарларини тўплаш ва кенг тарғиб этишга катта эътибор қаратилмоқда. Миллий қадриятларимизнинг барҳаётлигини намоён этувчи Наврўз умумхалқ байрамининг мамлакат микёсда кенг нишонланиши натижасида фольклор-этнографик жамоаларининг ҳам фаолияти жонланиб, янги бадиий ҳаваскорлик жамоалари шаклланди.

Ҳозирда Маданият ва спорт ишлари вазирлиги тасарруфидаги маданият ва аҳоли дам олиш марказларида жами 64 та фольклор ансамбли фаолият кўрсатмоқда. Бу жамоаларнинг 52 тасига Маданият ва спорт ишлари вазирлиги ҳайъатининг қарорига асосан, “Халқ ҳаваскорлик жамоаси”, 2 тасига “Болалар намуналик жамоаси” унвони берилган. Ушбу жамоаларда икки мингга яқин ҳаваскор ижрочилар санъатнинг ўзлари севган йўналишлари бўйича ижодий фаолият олиб бормоқда.

Республика халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар илмий-методик маркази томонидан ўзбек фольклор санъатининг турли жанрларини ўрганиш, қадимий анъаналаримиз, халқ оғзаки ижодининг ноёб намуналарини сақлаш, ёшлар орасида кенг тарғиб этиш, бадиий ҳаваскорлик жамоаларининг дастурларини янгилаш, ижро йўллари, сахна либослари, мусиқа асбобларининг ҳудудий ўзига хослигини таъминлаш, жойларда фаолият юритаётган фольклор-этнографик жамоалари фаолиятини ривожлантириш юзасидан қатор чора-тадбирлар амалга оширилаётди.

Жорий йилнинг 28-31 май кунлари Бухоро вилояти Бухоро шаҳар Лаби Ховуз мажмуасида “Ипак ва зирavorлар” XIV анъанавий халқаро фестивали доирасида Маданият ва спорт ишлари вазирлиги Республика халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар илмий-методик маркази томонидан Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, “Ўзбектуризм” Миллий компанияси, “Олтин мерос” халқаро хайрия жамғар-

“Умидбахш наволар” тараннум этилди

маси, “Тасвирий ойна” ижодий уюшмаси ҳамда Бухоро вилояти маданият ва спорт ишлари бошқармаси ҳамкорлигида фольклор-этнографик жамоаларининг “Умидбахш наволар” Республика кўрик-фестивали ўтказилди. Унда танловнинг вилоят босқичи ғолиблари иштирок этди.

Кўрик-фестивални ўтказишдан кўзланган асосий мақсад Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 7 октябрда тасдиқланган “2010-2020 йилларда номоддий маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш, асраш, тарғиб қилиш ва улардан фойдаланиш Давлат дастурини тасдиқлаш тўғрисида”ги қарори ижросини таъминлаш, фольклор санъатини янада ривожлантириш, фольклор-этнографик жамоаларини қўллаб-қувватлаш, мусиқа чолғулари ва сахна либосларининг ҳудудий ўзига хослигини таъминлаш, миллий маросим ва удувларнинг сахнавий тақликлари яратишга алоҳида аҳамият қаратишдан иборат. Бундан ташқари фольклор ансамбллариға ёш истеъодли ижрочиларни жалб этиш, ҳар йили ўтказиладиган Наврўз умумхалқ байрамини кўтаринки руҳ ва юкори савияда ўтказиш, халқимиз, айниқса, навқирон авлод қалбига аждодлар меросига юксак эҳтиром, миллий ва маънавий қадриятларимизга чексиз ҳурмат туйғусини оширишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Кўрик-танлов жараёнида соҳа мутахассисларидан иборат ҳакамлар ҳайъати ижрочиларнинг чиқишларини бадиий қиммати, мусиқа чолғулари ва сахна либосларининг ҳудудга хослиги, ижро маҳорати, овоз ва созларнинг уйғунлиги, сахна

маданияти каби мезонлар асосида баҳолаб борди.

— Илк марта ўтказилган мазкур анъанавий республика кўрик-фестивали ижодкорларни илҳомлантириш, қадимий фольклор намуналарини излаб топиш, уларга сайқал бериш, бугунги тинч ва дорилмон замонни тараннум этадиган янги қўшиқлар яратишга ундаш, қолаверса, кўплаб ҳаваскор ижрочиларни кашф этиш мақсадида ташкил этилди, — дейди Республика халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар илмий-методик маркази директори Азамат Хайдаров.

Танловда Бухоро шаҳридан “Моҳи-Ситора”, Жиззах туманидан “Зебомахон”, Навбахор туманидан “Ёр-ёр”, Наманган вилоятидан “Гул диёр”, Хива туманидан “Хива”, Оқдарё туманидан “Миёнок”, Гулистон туманидан “Сайхун йигитлари”, Қарши шаҳридан “Ойдиной”, Бойсун туманидан “Бойсун”, Балиқчи туманидан “Зилло”, Олмалик шаҳридан “Навбахор”, Қўқон шаҳридан “Қўқон ёр-ёри”, Тошкент шаҳридан “Дурдона” фольклор-этнографик ансамбллари фаол қатнашди.

Жамоалар ўз ҳудудлариға хос бўлган қадимий халқ қўшиқлари ва рақслари, айтишувлар, миллий халқ ўйинлари, урф-одат ва маросимларини ўзида акс эттирган театрлаштирилган томоша дастурларини намойиш этиб, нафақат халқимиз, балки чет эллик меҳмонлар олқишиға ҳам сазовор бўлдилар.

Назокат АҲМЕДОВА,
Республика халқ
ижодиёти
ва маданий-маърифий
ишлар илмий-методик
маркази бўлим мудири

“Сени қўлаймиз, замондош!”

Ўзбекистон театрларининг анъанавий кўрик-фестивали шундай номланди

Ўзбекистон Маданият ва спорт ишлари вазирлиги ҳамда “Ўзбектеатр” ижодий-ишлаб чиқариш бирлашмаси томонидан замон қаҳрамонини сиймоси гавдалантирилган энг яхши асарлар яратишни рағбатлантириш мақсадида ташкил этилган ушбу фестиваль Ватанимиз мустақиллигини, юртимиздаги улкан бунёдкорлик ишлари моҳиятини, миллий қадриятларимизни мадҳ этувчи спектакллариғи янада қўлайишда муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиз. Ушбу лойиҳа ижодкорларнинг ўзаро тажриба алмашиши, томошабинларни миллий театр санъатининг энг сара намуналари билан яқиндан таништиришга хизмат қилиши билан аҳамиятлидир.

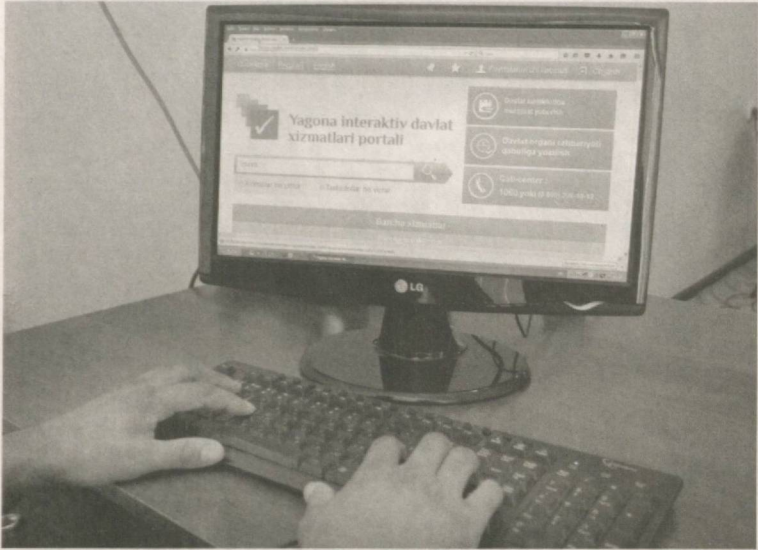

Бу йилги фестивалға тайёргарлик жараёнида Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси билан ҳамкорликда иш олиб борилди. Фестивалға тақдим этилган асарларни янада такомиллаштириш, уларни сахналаштириш жараёнида янги ижодий изла-

нишларни қўллашга алоҳида эътибор қаратилди. Кўрик-фестивалға ижодий жамоалар ўттиздан ортқ сахна асарларини тавсия этди. Улар театршунос олимлар томонидан сараланиб, ўн бир спектаклдан иборат дастур шакллантирилди.

Дилафрўз ҲАМИДОВА

Мурожаатингиз ерда қолмайди

...Яқинда Қашқадарёда яшовчи амаким меҳмонга келди. Неча бор Тошкентга келишга ундасам ҳам кўнмаган амакимнинг қутилмаганда келиши бироз таажжубега солди. Аммо кўп ўтмай барчаси ойдинлашди: у қишлоғимиз аҳли номидан, олисда ўз ечимини қутаётган бир неча масалаларни қозғога тушириб, уни тегишли ташкилотларга етказиш учун олиб келибди. Мендан ана шу аризаларни етказишда ёрдам сўради. “Эй, амаки, меҳмонга келганингиз-ку яхши, аммо ариза бериш учун пойтахтга атай йўл босиб келиш бугун шарт эмас”, дедим. Хайрон бўлди: “Бу нима деганинг жиян?” Шунда унга ариза, шикоят, мурожаат йўллаш ва бошқа турли масалаларда аҳоли ҳамда давлат идоралари ўртасида кўприк вазифасини ўтаётган Ягона интерактив давлат хизматлари портали — my.gov.uz ҳақида сўзлаб бердим...

240 ДАН ОРТИҚ ИНТЕРАКТИВ ХИЗМАТЛАР

2012 йил 30 декабрда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Интерактив давлат хизматлари кўрсатишни ҳисобга олган ҳолда, интернет тармоғида Ўзбекистон Республикасининг Ҳукумат портали фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори қабул қилинди. 2013 йилнинг 1 июлида мазкур қарор ижроси ўлароқ, фуқароларнинг электрон мурожаатлари, тақлиф ва шикоятларини қўриб чиқиш, уларга давлат хизматларини масофадан туриб фойдаланишлариغا имконият яратиш бериш мақсадида Ягона интерактив давлат хизматлари портали — my.gov.uz сайти иш бошлади. Бугун мазкур портал такомиллашиб, давлат органлари ва аҳоли ўртасидаги энг қулай ҳамда муҳим воситага айланди.

Айни пайтда Ягона порталга 600 дан зиёд давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари, жойлардаги маҳаллий ҳокимиятлар, жумладан, шаҳар ва туман ҳокимликлари уланган бўлиб, унда турмуш тарзининг турли жабҳаларини қамраб олувчи 240 дан зиёд интерактив хизматлар кўрсатилмоқда. Бугунга қадар Ягона портал орқали 229 мингдан ортиқ мурожаат ва ариза келиб тушган, уларнинг 95 фоизига муносабат билдирилган. Қолган беш фоизи ўрганиш жараёнида.

— Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали юборилган мурожаатларнинг 56 фоизи юридик шахслар номидан келган, — дейди Ахборот ва телекоммуникацияларни ривожлантириш вазирлиги матбуот хизмати ходими Шўҳрат Саторов. — Юридик шахслар мурожаатининг ортисида асосий сабаб, порталда тадбиркорлик субъектларига кўрсатилаётган хизматларнинг тез ва осон бажарилишида ҳамда my.gov.uz орқали ташқи иқтисодий алоқалар шартномасини рўйхатдан ўтказиш хизмати-нинг яратилганидир. Бундан ташқари, мурожаат йўллаш, судланганлик ёки судланмаганлик ҳолати ҳамда меҳнат стажига тўғрисидаги архив маълумотно-

маларини олиш, янги юридик шахсни ташкил этиш учун уни давлат рўйхатидан ўтказиш мақсадида онлайн ариза йўллаш, Ўзбекистон Республикаси фуқаролари учун биометрик паспорт олишда онлайн ариза юбориш каби хизматлардан юртдошларимиз кенг фойдаланишмоқда.

ТАДБИРКОРЛАР УЧУН АЙНИ МУДДАО

— Мамлакатимизда тадбиркорлик фаолиятини юритиш учун кенг имконият ва қулай шaroит яратилган, — дейди пахтачилик тадбиркор Бехзод Кенжаев. — Мен ҳам ўз шахсий бизнесимни бошлаш мақсадида, турар жой сифатида рўйхатдан ўтказилган бинони нотураб жойга айлантириш борасида туман ҳокимиятининг тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олиш бўлимига мурожаат қилдим. Аммо улар жавобсиз қолди. Шундан сўнг, ўз мурожаатимни Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали йўлладим. Орадан икки кун ўтар-ўтмас электрон почтамга жавоб хати келди. Эртасига эса масала тўлиқ ижобий ҳал этилди.

Дарҳақиқат, бугун Бехзод сингари Ягона интерактив давлат хизматлари порталидан самарали фойдаланаётган ҳамюртларимиз, хусусан, тадбиркорлар сафи тобора кенгайиб бормоқда. Давлат бошқарувининг барча жабҳасига ахборот-коммуникация технологияларининг изчил қўйилиши фуқароларга интернет орқали интерфаол давлат хизматларидан самарали фойдаланиш имконини яратмоқда. Мамлакатимизда бу борада амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар ҳукумат фуқароларга тақдим этиши лозим бўлган маълумотлар ҳажмининг сезиларли даражада ошиши, турли маълумотлар базасининг очиқлигини таъминлаш, давлат органларида электрон ҳужжатлар айланиши ва бошқа инновацияларни изчил жорий этиш, тадбиркорлик соҳасининг ривожига хизмат қилаётди. Шу кунгача Ягона порталга фақат тадбиркорлик субъектларидан 115 минг-

дан ортиқ мурожаат келиб тушгани ҳам фикримиз далилидир.

— Биржа орқали шаклар сотиб олишда кичик муаммога дуч келдим, — дейди Наманган шаҳридаги “Натурал фрукт жюз” шарбат ишлаб қилиш корхонаси раҳбари Аҳмад Мухиддинов. — Ягона портал орқали Марказий банкка йўллаган мурожаатимдан сўнг, бир неча кун ичида масалага ижобий ечим топилди. Шу сабаб бўлди-ю, корхонамиз фаолиятида учрайдиган масалаларни ҳал этишда my.gov.uz портали энг яқин кўмакчига айланди.

Ҳа, Ягона интерактив давлат хизматлари портали мурожаат йўллаш ва турли масалаларни ҳал этишда қулай воситага айлангани боис унга, айниқса, тадбиркорларнинг мурожаати кескин ортиб борапти. Масалан, 2015 йилнинг январь ойида тадбиркорларнинг портал орқали юборган мурожаатлари сони ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 62 баробарга ошган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2014 йил 15 апрелдаги “Тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш ва давлат хизматларини кўрсатиш билан боғлиқ тартибларни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ, Ягона портал воситасида тадбиркорлар ҳуқуқлари бузиллиш, коммунал хизматлар, тадбиркорлик субъектларининг қайтадан ташкил этилиши, тугатилиши ва банкротлиги ҳақида эълон қилиш, тиббий фаолиятни амалга ошириш учун лицензия олиш, четдан олиб қирилган товарларни божхона реэкспорт тизимида қиритиш учун электрон ариза бериш, юкларни четдан олиб келиш бўйича вақтинчалик рухсатнома олиш каби йигирмадан ортиқ хизматларни амалга ошириш имкони яратилди. Бу, айниқса, тадбиркорларга жуда кўп қулайлик туғдирмоқда.

МУРОЖААТНИ ҚАНДАЙ ЮБОРИШ МУМКИН?

[My.gov.uz](http://my.gov.uz) — давлат органларининг бепул ва пуллик интерактив давлат хизматларидан эркин фойдаланишининг ягона электрон манзили. Порталдаги давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари хизматлари ва функциялари, йўлга қўйилган қулайликлар тўғрисидаги маълумотлардан ҳар ким истасанча фойдаланиши мумкин. Хўш, Ягона портал орқали мурожаат қандай амалга оширилади?

— Ягона портал орқали мурожаат йўллаш учун энг аввало, ID.UZ — ягона идентификация тизимидан рўйхатдан ўтиш лозим, — дейди “Электрон ҳукумат” маркази мутахассиси Қобилжон Ғойипов. — Бу орқали аризалар, қоралама ва фойдаланувчининг бошқа маълумотлар сақланадиган шахсий кабинет яратилади. Мурожаат, ариза ёки шикоятни шундан сўнг йўллаш мумкин.

Мурожаат юбориш жараёнида дастлаб, мурожаат қилувчининг жисмоний ёки юридик шахс эканлиги белгиланади. Ундан сўнг фуқаронинг шахсий кабинети, ID.UZ томонидан тақдим этилган маълумотларни тасдиқлаш лозим бўлади. Учинчи босқичда мурожаат қилинаётган давлат органи танланади. Кейинги босқичда мурожаат соҳаси, тури, жавоб олиш йўли белгиланади. Сўнгра махсус майдончага мурожаат мазмунини ёзилади. Мурожаат давлат органига юборилган, “Аризалар бўлими” орқали мурожаатингиз мақоми билан танилиши имкони мавжуд бўлади.

Ягона портал фойдаланувчилари фуқаро мурожаатларига нисбатан давлат идоралари муносабатларини 5 балл шкала асосида баҳолаб бориши, изоҳ қолдириши ҳам мумкин. Бугунги кунга қадар фойдаланувчилар аксари-

ят давлат идоралари жавобларини баҳолаган. Мурожаатларга нисбатан давлат ва ҳўжалик бошқаруви органларининг муносабатларини аҳоли ўртача 4 баллга лойиқ кўрмоқда.

Шунингдек, мурожаатга почта орқали ёзма ёки электрон почта воситасида жавоб берилади. Таҳлиллар шунини кўрсатмоқдаки, Ягона портал фойдаланувчиларининг 85 фоизи мурожаатларига электрон почта орқали жавоб олишни маъқул кўрмоқда.

БИР КУНДА 350 КўНФИРОҚ

Дарҳақиқат, мамлакатимизда фуқароларнинг Конституция асосида қафолатланган ваколатли органларга мурожаат этиш ҳуқуқи амалда тўла таъминланмоқда. Ягона портал билан бир вақтнинг ўзига интернетдан фойдаланмайдиган аҳоли қатлами учун давлат органларига мурожаат қилишга қўмақлашувчи Маълумотлар маркази (Call-center) ҳам ташкил этилган. Мамлакатимизнинг барча ҳудудидан бепул (8 800) 200-18-18 ёки 1060 қисқа рақамларига кўнғироқ қилиш орқали давлат хизматларидан қай усулда, қаерда ва қайси муддатларда фойдаланиш, давлат ташкилотларига қандай ҳужжатлар тақдим этиш тўғрисида батафсил маълумотлар олиш ҳамда давлат органи раҳбарияти қабулига ёзилиш ёхуд мурожаат қолдириш мумкин. Ўзбекистон Республикаси “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги қонунга мувофиқ, Маълумотлар маркази (Call-center) хизмати орқали қилинган мурожаат ҳам расмий мурожаат сифатида қабул қилинади. Бунда фуқаро ўзи тўғрисидаги барча маълумотлар (исм-шарифи, туғилган йили, яшаш манзили, телефон рақами)ни тақдим этиши лозим. “Call-center” узлуқсиз, ҳар кун 24 соат хизмат кўрсатади. Шу кунга қадар мазкур марказ орқали 14 мингдан зиёд мурожаат қабул қилинган. Айни пайтда Маълумотлар маркази орқали бир кунда 350 га яқин кўнғироқ қабул қилинмоқда. Марказга кўнғироқ қилган фуқароларнинг мурожаатлари тегишли ташкилотларга юборилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, “Электрон ҳукумат” тизимини ривожлантириш негизига фаолият олиб бораётган Ягона портал аҳоли ва мансабдор шахс ўртасидаги ўзаро муносабатларни янада яқинлаштириш, фуқароларни турли овораварчиликлардан ҳалос этади, вақтини, маблағини тежайди. Бу эса, ўз навбатида, мурожаатларни қўриб чиқишда қонунийликни таъминлаш, турлича ёндашувларни бартараф этиш ва ўзаро фойдали тақлифлар асосида бу борадаги муаммолар ечимини топишга ҳамда давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқ-ошқоралиги ва ишончилигини таъминлашга қўмақлашади. Аслида ҳам ҳар бир мурожаат ортида бир тақдир, эл-юртимиз тараққиётга ғов бўлиб турган бирор масала туради. Буларнинг ҳал этилиши эса мамлакатимизда кучли фуқаролик жамияти барпо этиш жараёнини тезлаштириди.

...Хокимияни эшитган амаким, дастлаб ишонқирамади. Шунда my.gov.uz орқали мурожаатни тегишли давлат органига йўллади. Унга қишлоқ фаоллари имзоси билан ёзилган аризани ҳам илова қилди. Икки кундан сўнг мурожаатга жавоб қайтган, амакимнинг хурсандлигини бир кўрсангиз эди: “Буни қара жиян, энди аввалгидек қозғоқ-қалам билан аризабозлик қиладиган давр ўтди-да. Давлат органлари, раҳбарларга тўғридан-тўғри мурожаат қилсангиз-а? Ишонгинг келмайди. Бу ҳақда албатта, ҳамқишлоқларга ҳам гапириб бераман...”

Аҳмад ЮСУПОВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

Кўзларга нур бағишлаш бахти

Миллий матбуот марказида Соғлиқни сақлаш вазирлиги ташаббуси билан “Ўзбекистон тиббиётининг офтальмология тизими, соҳада эришилаётган ютуқлар ва истиқболдаги вазифалар” мавзусида матбуот анжумани бўлиб ўтди. Унда иختисослаштирилган илмий-амалий тиббиёт марказлари олимлари, шифокорлар, ёш тадқиқотчилар ҳамда журналистлар иштирок этди.

Мамлакатимизда Президентимиз Ислон Каримов раҳнамолигида соғлиқни сақлаш тизимида амалга оширилаётган туб ислохотлар самарасида кўз касалликлари даволашга иختисослашган офтальмология ва унинг замонавий йўналиши — кўз микро жарроҳлиги соҳасида ҳам аҳолига сифатли тиббий хизматлар кўрсатилмоқда. Айни пайтда юртимизда мазкур соҳага иختисослашган олти мишга яқин тиббиёт муассасасида 1,2 мингга яқин офтальмолог врач, ўн фан доктори ва 50 нафардан зиёд фан номзодлари фаолият юритяпти.

Жумладан, ўн йилдан бери фаолият кўрсатиб келаётган Республика иختисослаштирилган кўз микрохирургияси марказида кунига 150 қатновга мўлжалланган маслаҳат-ташхис поликлиникаси, эллик ўринли стационар, жарроҳлик, замонавий лаборатория ва марказлашган стерилизация бўлимлари фаолият кўрсатмоқда. Марказда кўз касалликларини эрта аниқлаш ва самарали даволашда жаҳоннинг илғор тажрибалари ва юксак технологиялари кенг қўлланилмоқда. Жумладан, катаракта касаллигини даволашнинг “олтин стандарти” кенг қўлланилди, турли юмшоқ сунъий гавҳарлар имплантацияси амалга оширилиши натижасида беморларга қайта кўриш имкони яратилмоқда.

Шунингдек, миопия касаллигини даволашда қўлланилаётган лазер жарроҳлиги усули ҳам самарали ва безарар бўлиб, инсон танасида асорат қолдирмайди. Яна бир самарали усул — кўзнинг шишасимон танаси ва тўр парданинг оғир хасталикларини даволашда қўлланилаётган витреоретинал жарроҳлик амалиёти жаҳондаги нуфузли клиникаларида амалга оширилар эди. Энди мазкур касаллик билан хасталанган беморларнинг хорижга беришига ҳолат йўқ.

Республика иختисослаштирилган кўз микрохирургия маркази мамлакатимизда шохлардани кўчириб ўтказиш жарроҳлик амалиёти амалга ошириладиган ягона давлат муассасаси ҳисобланади. Йилгига элликага яқин ана шу хасталикдан азият чекаётган юртдошларимиз кўзига қайта нур бағишланмоқда. Олимларимиз бу йўналишнинг долзарб масалалари бўйича кенг қўламли илмий изланишлар олиб бормоқда.

Шунингдек, тиббий-профилактика тадбирлари ҳам доимий эътиборда. Хусусан, қишлоқ врачлик пунктларида ташкил этилаётган саломатлик кунларида офтальмолог ва кўз микрожарроҳлиги соҳаси шифокорлари фаол иштирок этмоқда.

Матбуот анжуманида офтальмология ва кўз микрожарроҳлиги соҳасида мамлакатимизда эришилаётган ютуқлар, жаҳон тиббиётининг илғор услубларини ўзлаштириш ва ундан амалиётда фойдаланиш самаралари, халқаро ҳамкорлик лойиҳалари ва истиқболдаги устувор вазифалар ҳақида атрофли фикрлашилди. Журналистларнинг саволларига жавоб қайтарилди.

Х.АБДУНАЗАРОВ

Сўранг, жавоб берамиз

Архив — тарих кўзгуси

етмиш беш йиллик ҳужжатни излаб топиш бир зумлик иш

Газетангизда эълон қилинган бир мақолада мамлакатимиз архивларида миллионлаб нусхадаги турли ҳужжатлар сақланиши ҳақида ёзилган. Шунча ҳужжатни сақлаш, керак бўлганда излаб топиш қийинчилик туғдирмайди? Шулар ҳақида кенгроқ маълумот берилса...

Саъмиё Фаррух қизи,
Тошкент шаҳри

Саволга тўғридан-тўғри жавоб беришдан олдин Тошкент шаҳар архиви ҳақида кўпчилик учун қизиқарли бўлган айрим маълумотларни ҳам қайд этишни лозим топдик. Тошкент шаҳар давлат архивида 1917 йилдан ҳозирги давргача бўлган айрим ноёб ҳужжатлар, жумладан, 319 минг 491 доимий сақланувчи Миллий архив фонди ҳужжатлари, узоғи билан етмиш беш йил сақланувчи 76 минг 353 шахсий таркиб ҳужжатлари, шунингдек, шаҳар давлат архивининг Учтепа биносидан 150 минг шахсий таркиб ҳужжатлари сақланмоқда.

Давлат архивига бир кунда ўртача 100 нафардан ортиқ фуқаро мурожаат қилади. Архив эвакуация, меҳнат стажига, иш ҳақи, тақдирланиш, ўқиш даврини тасдиқлаш, васийликка олиш каби ижтимоий-ҳуқуқий хизматларни бепул бажаради. Олди-сотди, айрибошлаш, ҳадя шартномалари, ворислик ҳақидаги гувоҳномалар, қурилиш ва ижара шартномалари, ер ажратиш ҳақидаги ҳокимликлар қарор ва фармойишлари каби сўровларга эса пуллик хизмат кўрсатилади.

Бундан ташқари, архив соҳаси тадқиқотчилари ҳам бизнинг хизматдан фойдаланадилар. Архив ўқув хонаси тадқиқотчиларга сифатли хизмат кўрсатиши учун ахборот-коммуникация технологиялари билан тўлиқ таъминланган. Уларга ҳужжатлар қозғоқ асосида эмас, балки электрон шаклда тақдим этилади. Бу эса архив ҳужжатининг асл ҳолатини сақлаб қолиш имконини беради.

Фуқаролар мурожаатларига жавоб қайтариш фаолиятимизнинг асосини ташкил этади. Чунки фуқаролар билан ишлашнинг ўзига хос масъулияти ва мураккаб хизматлари бор.

Иш жараёнида архив муассасалари раҳбарлари ва ходимларидан фуқаролар мурожаатларига нисбатан эътиборли бўлиш, муомала маданиятини юксалтириш ҳамда ахборот-коммуникация технологиялари воситасида сифатли ва самарали хизмат кўрсатиш талаб этилади.

Тошкент шаҳар давлат архивида фуқароларнинг барча турдаги мурожаатига тўлиқ автоматлаштирилган ахборот-коммуникация технологиялари воситасида хизмат кўрсатилади. Архивдаги мавжуд шахсий таркиб ҳужжатларининг электрон базаси яратилиб, инфокиоска жойлаштирилганлиги фуқаролар учун қулайлик яратиш билан бирга архив ходимига маълумотларни тез топиш ва фуқарога сифатли хизмат кўрсатиш имконини ҳам бераётди.

Архив ҳужжатлари тарихий манба бўлиш билан бирга кундалик эҳтиёжи учун муҳим маълумот ҳамдир. Шу боис фуқаролар архивларга турли масалалар бўйича маълумот олиш учун тез-тез мурожаат қилади.

Фараз қилайлик: архивга Қодир Қодиров деган фуқаро мурожаат қилиб, “Фотон” заводига ишлаган даври учун иш стажини сўради. Бунинг учун ўша фуқаро инфокиоск ёнига келиб “Фотон” сўзини ёзади ва экранда шу заҳоти ишбу заводга тегишли барча маълумот намоён бўлади. Ундан керакли барча маълумотни бемалол олиш мумкин. Бундай восита ҳам мурожаат қилган шахсга, ҳам архив ходимига катта қулайлик ва имконият яратаётди.

Саида ҚўЛДОШЕВА,
Тошкент шаҳар давлат архиви Фуқаролар мурожаатлари билан ишлаш координатори

Экоҳафалик

Шу йилнинг 2-6 июнь кунлари Жаҳон атроф-муҳитни муҳофаза қилиш кўни муносабати билан Табиатни муҳофаза қилиш давлат кўмитаси ва БМТ Тараққиёт дастурининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси ҳамкорлигида анъанавий “Экоҳафалик — 2015” тадбири бўлиб ўтди.

“Етти миллиард орзу. Ягона сайёра. Оқилона фойдалан” шиори остида ўтказилган бу гаули ҳафталиқда таъкидланганидек, мамлакатимизда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, табиий бойликлардан оқилона фойдаланиш, аҳолининг экологик маданиятини ва соҳага оид таълим тизимини юксалтиришга алоҳида эътибор қаратилаётди.

Ўзбекистон Республикасининг “Экологик назорат тўғрисида”ги қонунда экологик назоратни амалга ошириш, атроф-муҳит ва аҳоли саломатлиги

Атроф-муҳит муҳофазаси

унга барчамиз масъулмиз

мониторинг соҳасида нодавлат нотижорат ташкилотларнинг ўрни ва роли белгилаб берилган. Шу асосда олиб борилаётган ишлар атроф-муҳитни муҳофаза қилиш борасидаги мавжуд муаммолар ечимини топиш ва бартараф этишда муҳим аҳамият касб этмоқда. Семинарда экологик назорат соҳасида давлат органлари ва фуқаролик жамияти институтларининг ўзаро ҳамкорлиги, атроф-муҳит муҳофазаси борасида қонун талаблари бажарилиши ва ушбу йўналишдаги давлат дастурларининг ҳаётга тадбиқ этилиши юзасидан жамоатчилик назоратини амалга оширишда нодавлат нотижорат ташкилотлари, оммавий ахборот воситалари ва халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг ўзаро ҳамкорлиги масалаларига алоҳида эътибор қаратил-

ди. Аҳолининг экологик маданиятини юксалтириш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ишларида жамоатчилик иштирокини ҳар томонлама қучатириш, фуқаролик жамияти институтлари фаолигини янада ошириш масалалари юзасидан фикр алмашилди. Бундан ташқари, чиқиндиларнинг табиатга салбий таъсирини камайтириш ва уларни қайта ишлаш тизимини ривожлантириш ҳам муҳим экологик-иқтисодий лойиҳалардан саналади.

Мамлакатимизда қабул қилинган экологик ҳаёфсизликни таъминлашга оид ўттизга яқин қонунлар, бир қатор фармон ва қарорлар, ижтимоий дастурлар атроф-муҳитни муҳофазалаш, халқимиз саломатлигини ҳимоя қилиш имконини бермоқда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2013 йил 27 май-

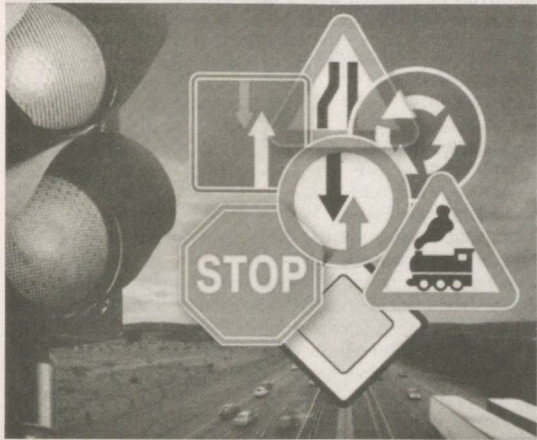
да қабул қилинган “2013-2017 йилларда Ўзбекистон Республикасида атроф-муҳит муҳофазаси бўйича ҳаракатлар дастури тўғрисида”ги қарори бу борадаги ишларни янги босқичга олиб чиқди.

— Экоҳафаликдан асосий мақсад табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, энергия самарадорлиги ҳамда чиқиндиларни бошқариш соҳасидаги энг яхши ютуқларни кенг намоиш этишдир, — дейди Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси раисининг ўринбосари Камолитдин Содиков. — Бу йилги экоҳафалик доирасида асосий эътибор тоза ичимлик суви масалаларига қаратилди. Эътиборлиси, тадбирда ёш олимлар ўзларининг табиатни асрашга йўналтирилган иштироклари билан фаол иштирок этишди.

Экоҳафалик доирасида она табиатни асраш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, ёшларда экологик дунёқарашни шакллантириш йўналишида бир қатор маъданий-маърифий тадбирлар ўтказилди.

Диффуза РЎЗИЕВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

Йўлингиз беҳатар бўлсин!

Йўл-транспорт ҳодисалари ва уларнинг оқибати мамлакат иқтисодиёти ҳамда жамиятнинг маънавий ҳаётига жиддий зарар етказиши. Шунинг учун ҳам бундай ҳодисаларнинг олдини олиш муҳим вазифалардан биридир. Олимларнинг аниқлашича, йўл-транспорт ҳодисаларининг 80 фоизи ҳайдовчи диққатининг атиги уч сонияга бўлиниши оқибатида рўй берар экан. Бунинг, айниқса, яхши об-ҳаво шароитида, текис йўлларда юз бераётгани янада галати туюлиши мумкин. Чунки бундай шароитда аксарият ҳайдовчилар ҳаддан ташқари эркинликка берилиб, хушёрлигини йўқотилади.

ФАЛОКАТ ОЁҚ ОСТИДА

Бугун ҳаётимизни автомобилсиз тасав-вур қилиб бўлмайди. Шу боис унга бўлган эҳтиёж кун сайин ортиб бормоқда. Йўлларда транспорт воситаларининг йилдан-йилга кўпайиб бораётгани, ўз навбатида, ша-ҳар кўчаларида йўл-транспорт ҳодисалари ва ундан жабрланганлар сонининг ошиши-га ҳам сабаб бўлмоқда. Бу эса ҳайдовчи ва пёддалар масъулиятини янада ошириш, йўл қоидаларига риоя қилиш маданиятини юк-салтиришни тақозо этади.

Мутахассислар фикрича, ҳаракат вақти-да мобил телефонда галлашиш, СМС ёзиш, муслика тинглаш, дискни алмаштириш ёки овқатланиш ҳам йўл транспорт ҳодисалари келиб чиқишининг асосий сабабига айлан-моқда. АҚШнинг Юта университети оли-млари автомобилда телефондан фойдала-ниш ҳайдовчини қай даражада чалғитиши юзасидан тадқиқот ўтказди. Унда иштирок этган йигирма ёшгача бўлган ҳайдовчилар автомобилга мобил телефондан фойда-ланган ҳолда бошқаришди. Тадқиқот теле-фонда суҳбатлашган ҳолда автомобиль бош-қарган ёшларда қарор қабул қилиш тезлиги анча сустлашганини намойён этди. Ҳатто, мобил телефон тутқичи — "handsfree" гар-нитуридан фойдаланиш ҳам кўтилган нати-жани бермади. Олимларнинг фикрича, гап телефонни кўлга олиб ёки олмай галла-шишда эмас, балки ҳайдовчи диққатини икки нарсасга чалғитишида. Диққатни кўпроқ телефонга қаратиш эса йўл-транспорт ҳоди-саси юзасига келишига олиб келади. Мисол учун, АҚШда ҳар йили ҳаракат вақтида теле-фонда галлашиш оқибатида юзасига келадиган йўл-транспорт ҳодисаларида икки ярим минг нафар ҳайдовчи ҳаётдан кўз юммоқда, 300 мингдан зиёд киши турли даражадаги тан жароҳати оляпти.

Аксарият йўл-транспорт ҳодисалари ав-томобилни маст ҳолатда бошқариш оқиб-атида юзасига келмоқда. Вашингтон универси-тетини олимлари ҳам микродора алкоголь во-ситасини истеъмол қилган ҳолда автомо-биль бошқариш ҳайдовчи диққатига қанча-лик таъсир этишини аниқлаш учун тадқиқот ўтказди. Тадқиқот оз микродораги алкоголь ҳам ҳайдовчининг хушёрлигига таъсир кўрсат-тишини исботлади. Рухшўнослар бунчи қуйи-дагича изоҳлади: ҳайдовчи ҳаракат вақтида

диққатини бир неча нарсасига қаратишга мажбур. Масалан, тезликни назорат қилиш, йўл белгилари, бошқа автомаши-налар ҳаракатини кузатиш ло-зим. Колаверса, бир вақтнинг ўзида йўлдан ўтадиган бошқа объектлар, хусусан, пёддаларни ҳам назардан қочирмаслик талаб этилади. Ҳатто, кам микродораги ал-коголь воситаси таъсирида ҳам ана шу объектларнинг бир нечаси эътибор-дан четда қолиб кетади. Масалан, маст ҳолда автомобиль бошқарган ҳайдовчи диқ-қатини бир нарсасига, яъни оралик масофани сақлаган ҳолда олдинда ҳаракатланаётган автомобилни уриб юбормасликка қаратади ва йўлдан ўтаётган пёддани кўрмай қолиб, тўсатдан уни уриб юбориши мумкин. Рухшў-нослар бундай ҳолатни "эътиборсизлик ор-тидаги сўқирлик" деб аташади.

Маълумотларга қараганда, дунё бўйича ҳар куни 3 мингдан зиёд инсон йўл-тран-спорт ҳодисаси қурбонига айланмоқда. 100 мингга яқин киши эса турли даражада тан жароҳати оляпти. Бу рақамлар соғлом фикр-лайдиган ҳар қандай инсонни "дўпини бош-дан олиб", ўйлашга мажбур қилиши таби-ий. БМТ маълумотларига кўра, ҳар йили йўл-транспорт ҳодисалари дунёда 1 мил-лион 300 минг кишининг ҳаётига нукта қўйди. Бунга яна 20-50 миллион атрофидаги одам тан жароҳати олиши, баъзилари умрбод ногирон бўлиб қолишини ҳам қўшсақ, фа-локат кўлами янада кенгайди. Жабрдийда-ларнинг аксариятини пёддалар, мотоцикл ва велосипед ҳайдовчилари ташкил этади. "The Wall Street Journal" маълумотига қара-ганда, автохалокатларнинг аксарияти Афри-ка ва Ўрта ер денгизи мамлакатларида юз бермоқда. Йўл-транспорт ҳодисалари энг кам қайд қилинган мамлакатлар сирасига Голландия, Швеция, Буюк Британияни кири-тиш мумкин. Ҳиндистон, Хитой, АҚШ, Рос-сия, Бразилия, Эрон, Мексика, Индонезия, ЖАР ва Миср мамлакатларида содир бўлган автохалокатлар бу борадаги дунё кўрсатки-чининг 62 фоизини ташкил этмоқда. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг башорат қилишича, 2020 йилга бориб йўллардаги бахтсиз ҳодисалар инсоният ҳалокати, жароҳат олишига сабаб бўлувчи асосий учинчи омилга айланиши мумкин. Демак, бу борада баъзи хасталиклар ҳам ортда қолади.

"VISION ZERO" — КЕЛАХАК ЛОЙИХАСИ

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маъ-лумотига қараганда, аксарият мамлакатлар йўллардаги ҳавфсизлик масалаларида етар-лича эътибор қаратмапти. Дунё мамлакат-ларининг 29 фоизидангина шаҳарларда тез-ликни чегаралаш бўйича тартиб ўрнатилган-ни ҳам бунчи тасдиқлайди. Рулда спиртли ичимлик ичишни тақиқлаш бўйича қонунлар дунёнинг 90 фоиз мамлакатларида мавжуд.

Океан орти мамлакатларида ўлимга олиб келадиган йўл-транспорт ҳодисаларининг 12 фоизи пёддалар айби билан юзасига кел-моқда. Нью-Йоркнинг ўзида эса бу кўрсатки-чи 52 фоиздир. Бу шаҳар аҳолисининг зич яшаши билан изоҳланади. Жаҳон соғлиқни

сақлаш ташкилоти саъй-ҳаракатлари ту-файли бу борада бироз бўлса-да муваф-фақиятга эришилди.

Чорраҳа ва пёддалар йўлкаси — ҳайдов-чилар учун ҳам, йўловчилар учун ҳам йўлнинг энг хавфли қисми бўлиб қолмоқда. Шу боис, Бостон шаҳрида чорраҳаларда ҳайдовчи-лар ва пёддаларнинг ҳаракатини кузатиб борувчи назорат хизмати жорий қилинган. Мақсад — йўлнинг хавфли йўналишларини аниқлаш ва уларга барҳам бериш.

Афсуски, баъзи мамлакатларда йўл ҳара-кати қоидаларини билмаслик машинани бошқармасликка асос бўла олмайди. Ма-салан, яқинда Нигерияда йўл ҳаракати хавф-сизлиги бўйича федерал комиссия тажри-басиз ҳайдовчилар учун таълим олишни мажбурий қилиб қўйди. Энди ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш учун тест топшириш талаб этилмоқда.

Вьетнамда рўйхатга олинган транспорт воситаларининг 95 фоизини кичик мотоцикл-лар ташкил этади. Мамлакатда қонунга қарши риоя қилиниши, мотоцикл шлемлари бўйича миллий сифат андозаси қабул қилин-гани натижасида муайян ютуққа эришил-моқда. Бироқ, расмий маълумотларга кўра, вьетнамликларнинг 82 фоизи ҳайдовчини, Ҳатто, енгил қарбалардан ҳам ҳимоя қилиш-га қодир бўлмаган шлемларни кийишмоқда. Мисрда ҳар йили 10-12 мингга яқин инсон йўл-транспорт ҳодисаси қурбони бўлади. Мамлакат ҳар йили йўл-транспорт ҳодиса-ларидан қарийб 1 миллиард АҚШ доллар миқдорида иқтисодий зарар кўради. Хитой-да эса 200 миллиондан зиёд транспорт воситаси ҳаракатланади. Йўл-транспорт ҳодисаларида ўлимга олиб келувчи ҳолат-ларнинг аксариятига айбдор мотоциклчи-лардир. Ўлимга олиб келувчи ҳолатлар ичи-да маст ҳолда транспорт воситаларини бош-қаришнинг ҳиссаси бу мамлакатда 9 фоиз-дан кўпроқни ташкил этади, Россияда эса бу кўрсаткич 7 фоиз.

Мутахассисларнинг фикрича, кўплаб за-монавий шаҳарларда ҳайдовчилар ҳамда пёддалар ўртасидаги муносабатлар яхши йўлга қўйилмаган. Сабаби, ҳаракат вақти-да асосий устунлик ҳайдовчилар томонда бўлиб қолмоқда. Аслида эса ҳайдовчи ҳам, пёдда ҳам йўл ҳаракатининг тенг ҳуқуқли иштирокчиларидир. Шу боис, айрим дав-латларда "shared space" — яъни "умумий фойдаланиш йўллари" лойиҳаси жорий этилмоқда. Мазкур концепциянинг ўзига хос томони, унда автомобиль, велосипед ва пёддалар умумий битта йўлда ҳаракат-ланади. Бунда йўл белгилари, чизиклар, светофорлар, пёддалар йўлкаси бўлма-й

ди. Мазкур лойиҳани транспорт воситала-ри кўп ва тез ҳаракатланадиган замонавий мегаполис шаҳарларга қўллаб бўлмайди, албатта. Бироқ лойиҳа тарафдорларининг фикрича, аҳоли гавжум даҳалар, йўл ёқаси-да кўп иморатлар жойлашган шаҳарларда лойиҳани татбиқ этиш қулай.

Швецияда эса 1997 йилдан буён йўл-транспорт ҳодисалари туфайли юзасига кел-адиган ўлим ва жароҳатларни камайтиришга қаратилган "Vision Zero" лойиҳаси жорий этил-ган. Лойиҳа йўл-транспорт ҳодисалари ке-либ чиқишига фақат ҳайдовчи айбдор эмас-лигини, кўнгилсиз ҳолатларнинг олдини олишда йўл қурувчилардан тортиб, автомо-биль ишлаб чиқарувчиларнинг масъулияти-ни янада оширишни кўзда тутди. Лойиҳа, шунингдек, аҳоли гавжум худудларда авто-мобиль тезлигини соатига 30 километрдан оширмаслик, 15 ёшгача бўлган велосипед ҳайдовчиларининг махсус шлем кийиши маж-бурийлиги, қарама-қарши йўналишда ҳара-катланаётган автомобилларнинг тўқнашиш хавфи юқори бўлишини ҳисобга олган ҳолда йўлни иккига ажратувчи тўсиқлар ўрнатиш ҳамда фоторадарлардан фойдаланишни ҳам назарда тутди. Ҳозирда мазкур лойиҳани бир неча давлатлар, хусусан, Буюк Британия қабул қилишга тайёргилини маълум қилган.

ЙЎЛ ҚОИДАСИ — УМР ФОЙДАСИ

Истиклол йилларида мамлакатимиз жа-ҳоннинг автомобиль ишлаб чиқарувчи са-ноқли давлатлари сафидан мустаҳкам ўрин олди. Янги ишлаб чиқарилаётган автоуов-лар халқимиз эҳтиёжини қондирмоқда. Мам-лакатимизда йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш борасида амалга оширилаёт-ган кенг қўламли ишлар, ҳаракат хавфсиз-лиги қоидаларининг такомиллаштирилаёт-гани фуқаролар манфаатларини муҳофаза қилиш, инсон ҳаётини асрашдек эзгу мақ-садларга хизмат қилмоқда. 2013 йил 10 апрелда янги тахрирда қабул қилинган "Йўл ҳаракати хавфсизлиги тўғрисида"ги Ўзбе-кистон Республикаси қонуни фуқаролар ҳаёти ва соғлигини муҳофаза этиш, улар-нинг ҳуқуқ ҳамда манфаатлари, юридик ва жисмоний шахсларнинг мулки, атроф-му-ҳитни ҳимоя қилишда ҳуқуқий асос бўлмоқ-да. Мазкур қонун соҳага оид норматив база-ни ва халқаро тажрибани ўрганган ҳолда ишлаб чиқилган. 2011 йил 27 апрелда "Ўзбе-кистон Республикасининг Маъмурий жавоб-гарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги қонун қабул қилинган. Унга кўра, йўл-ҳаракати қоида-бузарликларининг аксарияти учун ягона жа-рима миқдори белгиланган. Шунингдек, қоидабузарликлар учун жарима миқдорлари оширилиб, ҳайдовчилик ҳуқуқидан маҳрум этиш мuddатлари узайтирилган. Айримлари учун эса жавобгарлик янада қучайтирилган. Бу ўз натижасини берди, албатта. Мазкур қонун қучга кирганидан бери йўл-транспорт ҳодисалари, қоидабузарлик йилдан-йилга камайиб бормоқда. Мисол учун, ўтган йилги қоидабузарликларни мазкур қонун қабул қилинишидан олдин, яъни — 2010 йил билан таққослаганда, қарийб 30,2 фоиз камай-ганини кўриш мумкин. Ўтган йил якуни бўйича амалга оширилган ишларнинг тахлили мам-лакатимиз йўлларида йўл-транспорт ҳоди-саларининг олдини олиш, ҳайдовчилар, пёд-далар айби билан содир бўладиган турли нохуш ҳолатларнинг кўпайишига қарши ку-раш анча самарали давом этаётганини кўрсатди. Яъни, бу 2013 йил билан солиш-тирилганда, 2,9 фоизга камдир. Шу билан бирга, кўпол қоидабузарликлар ҳам 3,3 фоизга камайди.

Ўзбекистон Республикаси ИИВ ЙҲХ Бош бошқармаси ҳар йили мунтазам ўтказаяётган "Диққат, болалар!", "Таътил", "Диққат, пёдда", "Яшил чирок", "Ҳаракат хавфсизлиги ойлиги" каби тадбирлар йўл транспорт ҳодисалари сони камайишига, аҳоли, хусусан, болалар-нинг йўл қоидалари борасидаги билимини оширишда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Ҳа, баъзан йўлдаги атиги уч сониялик эътиборсизлик, шошма-шошарлик ҳам му-ҳим оқибатларга олиб келади. Манзилга бир неча дақиқа олдин етиб оламан, деб тезликни белгиланган меъёрдан ошириш, йўл белгиларига риоя қилмаслик нафақат ўзимиз, балки бошқа ҳаракат иштирокчи-ларининг ҳам ҳаётига хавф солиши барча-нинг доимий эътиборида бўлмоғи зарур. Зеро, йўлимиз беҳатар бўлишидан барча-миз манфаатдормиз.

ДУНЁДАН ДАРАКЛАР

Йирик кема

ҳалокатга учради

Хитойнинг Нанкин шаҳридан Янцзи дарёси орқали йўлга чиққан "Chongqing Eastern Shipping Corporation" компаниясига тегишли "Дунфанчжисин" ("Шарқ юлдузи") сайёҳлик кемаси Хубэй вилоятида юзасига келган қучли бўрон туфайли дарёга фарқ бўлди.

Кемада жами

456 киши бўлган.

434 одам ҳалок

бўлгани, 14 киши

қутқарилгани,

яна саккиз киши

бедарак йўқолган-

ни ҳақида хабар

қилинмоқда. Гувохларнинг айтишича, кема атиги икки дақиқа ичида сувга буткул фарқ бўлган. Шу боис йўлов-чилар қутқарув воситаларидан фойдаланишга улғур-май қолган. Қутқарувчилар воқеа жойидан 1,3 километр ораликдаги масофада қидирув ишларини олиб бормоқ-да. Қидирув-қутқарув ишларига 2,4 минг ҳарбий, 1,7 минг нафар полиция ходими жалб қилинган.

Янги дастурлар

намоёиши

"Apple" компанияси Сан-Франциско шаҳрида ўтказилган "Apple" маҳсулотлари ишлаб чиқарувчилар халқаро конференциясида ўзининг такомиллаштирилган янги дастурларини намоёиш этди.

"Apple" компания-

си эндиликда янги авлод компьютерла-ри, мобиль алоқа во-ситалари, хусусан, смартфон ва ақли соатлар учун "OS X El Capitan", "iOS — iOS 9" ҳамда "WatchOS" дастурла-рини сотувга чиқара-ди. Конференцияда, шунингдек, компаниянинг хусусий ахборот хизмати — "Apple News"ни ташкил этиш масаласи ҳам муҳокама қилинди. Бундан ташқари, компания яқин кунлар ичида "Apple Music" — мусликий сервисини йўлга қўйишни ҳам режалаштирган.

Ҳар йили мунтазам ўтказиб келинаётган мазкур кон-ференция 12 июнга қадар давом этади.

Кўп шакар —

жигарга зарар

Олимлар таркибиди шакар миқдори кўп бўлган ичимликларни мунтазам истеъмол қилиш жигар касаллигига сабаб бўлишини аниқлади.

Бунинг учун олимлар

турли ёшдаги 2,634 минг

эркак ва аёл билан суҳбат ўтказди. На-тижада газланган ичимликлар, лимо-над ва мевали шар-батлар истеъмол қилганлар орасида жигар касаллигига чалинганлар сони нисбатан кўп экани аниқланган.

Бу спиртли ичимликлар истеъмоли билан бевоси-та боғлиқ бўлмаган, жигар ҳужайраларида ёғ тўпла-ниб қолиши оқибатида юзасига келадиган касаллик-дир. Касалликка махсус воситалар ёки биопсин ёрда-мидагина ташхис қўйиш мумкин. Чунки у баъзи бе-морларда ҳеч қандай асоратларсиз пайдо бўлади. Колаверса, бундай касаллик билан оғриган бемор-ларда юрак-қонтомир, қандли диабетнинг иккинчи тури касаллигига чалиниш хавфи ортади. Айрим экс-пертларнинг фикрича, бундай жигар касаллиги 2020 йилда жигарни кўчириб ўтказишнинг асосий омили-га айланиши мумкин.

Рангин дунё

Бразилиянинг табиати сўлим: Амазония ўрмонлари-ю, баланд тоғ чўққиларидан тортиб, кенз яйловли пампас-лар ҳамда қуруқ тропикларигача — бари мафтункор. Амазония ўрмонлари (умумий майдони 6 миллион квад-рат километр) Жанубий Америка материгининг 9 давлати ҳудудида жойлашган бўлса-да, унинг 60 фоизи Брази-лияга тегишли. Бу ўрмонлар сайёрамизнинг "ўпкаси" ҳисобланади. Чунки бу ерда бутун Ер қуралидаги кисло-роднинг 50 фоизидан ортиги ишлаб чиқарилади.

Панара ва Игуасу дарёси-нинг Бразилия, Аргентина ва Парагвай давлатлари чегара-лари кесишган қисмида Игуасу (хиндулар тилида "катта сув") шаршаралари тизими мавжуд. Бу дунёдаги энг йирик ва маш-хур шаршаралардан. Шарш-арани 1541 йилда испаниялик Альваро Нуньеско Касесо де Бака кашф қилган. Бу ерда 3 километрдан ортиқ масофага чўзилган остоналардан секун-дига 1800 метр куб сувининг пастга оқиб тушиши, атрофга сачраётган сув зарраларининг қуёшда ҳосил қилган камалаги ажойиб манзара ҳосил қилади.

Игуасу дарёсида 300 дан ортиқ шаршаралар бўлиб, улардан энг йириги "Шайтонлар оғзи" (португалчада — "Garganta do Diabo") шаршарасидир. Дарё суви 150 метр кенгликка ёйил-ганидан сўнг 80 метрдан ибор-ат пастликка баланд овозда оқиб тушади. Шаршара суви қирқ йилда бир марта қурийд. Шаршара қургокчилик туфай-ли сўнгги марта 1978 йилнинг май ва июнь ойларида тўхтаб қолган. Ушанда 28 кун давоми-да шаршарадан бир томчи ҳам сув тушмаган.

Мазкур табиат гўзаллигини асраб-авайлаш ҳамда уни ке-

Қирқ йилда бир қурийдиган шаршара

лажақ авлодларга қолдириш мақсадида Бразилия ва Арген-тина худудиди Игуасу қўриқхо-наси ташкил этилган. Қўриқхо-нанинг Бразилия худудига те-гишли қисми 180 минг гектар майдонни эгаллаган бўлиб, на-фақат мамлакат, балки дунёда-ги энг йирик қўриқхоналардан биридир. Аргентинанинг Мис-ёнесвилотининг шимоллий қис-мида 1934 йилда шу номдаги яна бир қўриқхона ташкил эти-лади. Унинг майдони 55 гектар-дан иборат. Мазкур қўриқхона Пуэрто-Игуасу шаҳридан 18 ча-кирим узокликда жойлашган. Қўриқхона худудиди 70 турдаги сўт эмизувчи, 400 турдан ортиқ қушлар, 40 турдаги судралиб юрувчилар яшайди.

Улкан ва мафтункор шар-шара атрофида сайр қилсан-гиз, бир вақтнинг ўзида бироз ҳадик ва ўзгача завқ-шавқни ҳис этасиз. Қўриқхонада

юқорида ва пастга йўналган сўқмоқ йўл бўйлаб сайр қилиш мумкин. Юқори йўналиш шар-шара устидан ўтган. Шиддат билан пастга йўналаётган дарё суви бу ердан қафтдек намоён бўлади. Пастга йўналган сўқмоқ бир неча катта ва кичик шар-

шараларнинг бошланиш нуқ-тасига олиб боради. Энг паст-да сизни моторли қайиқ кутиб олади. Қайиққа ўтириб Гранд Сан-Мартин оролчасига бори-лади. Оролдан қуриб қўриқхо-

нада катталиги жиҳатидан ик-кинчи бўлган — Сан-Мартин шаршарасини томоша қилиш мумкин. Оролда кўним топиш, дарёда бемалол чўмилиш имкони мавжуд.

Кўҳна боғнинг тотли меваси

КОДИРИЙНИ
КЎРГАН ЧИНОРЛАР

Тошкентнинг қадим Самарқанд дарвоза маҳалласига қадам қўярсансиз, бу йўллардан Абдулла Қодирий юрган, деган ўйнинг ўзиёқ дилингизни равшан қилади. Президентимизнинг "Юксак маънавият — енгилмас куч" китобида таъкидланганидек, "аждоқларимиз ўзлари яшайдиган маҳалла, шаҳар ва қишлоқлар, боғ-хийёбонларга ном танлашга жуда катта эътибор берган. Мисол учун, Тошкентнинг ўн икки дарвозасига берилган чуқур маъноли, гўзал номларни олайлик. Самарқанд, Бешёғоч, Кўкча, Чигатой, Сағбон, Лабзак, Тахтаул, Қорасарой, Камолон, Қўймас, Қўқон, Қашкар дарвоза деган номлар авваломбор ўзининг аниқ тарихий-жуғрофий маъноси билан ажралиб туради. Қадимий номларда ота-боболаримизнинг ҳаёт ва тафаккур тарзи яққол ўз аксини топган".

Мана, адиб хонадонига элтадиган кўча: гўё худди ҳозир Ўзбек олим чиқади-ю, арава қўшириб ўрдага йўл оладигандек ё Отабек эл юмушлари билан эшик очадигандек туюлаверади.

Сомонсувоқли пахса девор ўртасида гиштин айвонли болохона. Баланд, нақшинкор ёғоч дарвоза олдида тўхтаймиз. Дарвоза илагини тақиллатишдан олдин негадир тараддулланиб: Қодирий салобати сезилади-да. Шу онда беихтиёр қулоғимиз остида Юсуфбек ҳожининг майин овози таралгандай бўлади: «Қани, меҳмонларни ичкарига олинглар».

ЖУЛКУНБОЙНИНГ ШИЙПОНИ

Дарвозани очган Шомахмуд ака адибнинг кенжа қизи Аниса Абдуллаеванинг ўли экан. У кишига эргашиб ичкари кирарканмиз, Қодирийнинг ички-ташки ҳовлиси ва машҳур боғи кўз олдимизда намоён бўлди. Бу боғда бир пайтлар Қодир-муҳаммад Ҳожимуҳаммад ўғли (адибнинг отаси), Абдулла Қодирий, сўнг адибнинг фарзандлари деҳқончилик, боғбончилик қилган. Шунинг ортидан рўзгор тебратган.

"...Ёшим 7-8 га етгач, қорним ош-нонға тўймаганидан аниқ билдимки,

беш жоннинг томоғи фақат 80 ёшли бир чол отамнинг меҳнатидан, 1300 саржин (тахминан 0,5 гектар) боғнинг ёзда етиштириб берадиган ҳосилидан келар экан. Агар баҳор ёмон келиб, боғ мевалари офатга учраб қолса, биз ҳам очликка дуч келиб, қиши билан жоврашиб чиқар эканмиз". (Х. Қодирийнинг "Отам ҳақида" китобидан).

Ҳозир бу катта ҳовли анча гавжум: айланасига қурилган уйлар. Уларда адибнинг нева-чеваралари истиқомат қилмоқда. Ажратилган уйлари гишт ё бетон эмас, кўм-кўк бута-деворлар ажратиб (балки ўзаро боғлаб) турибди. Адибнинг эвара-чевараларининг аксарияти қора қош, қора кўз. Уларнинг ота-оналари билан муомалаларидаги ўзаро ҳурматни, ҳатто кичик фарзандларини ҳам "сиз"лаб гапиришини кўриб, боболари орзу қилган оила маънавиятининг энг ибратли кўринишларига гувоҳ бўлдик.

Тўрда ўз вақтида "Жулкунбойнинг шийпони" деб ном таратган ёзги шийпон. Шарқ архитектурасининг гўзал намунаси: икки қаватли, пишиқ гиштдан қурилган, қўш дараза, эшикли уй. Устунларнинг барчаси бир хилда нақшланган. Олд тарафи дарахтзор — олма, ўрик, шафтолилар шигил ҳосилга кирган. Уларга бақамти қийғос очилган гуллар, қулф урган райхонлар. Гўё боғда Анвар Раёно билан сирлашгандек, Отабек-Кумуш ҳалинчак учгандек ва... Ҳомиду Абдурахмон қоронғуда гап пойлагандек туюлаверади.

МАЪНАВИЯТ

ОИЛАДАН БОШЛАНАДИ

Абдулла Қодирий яшаган уй. Уй тўрида адиб суратлари. Уларнинг кўпини китоб ё газета-журналларда кўргансиз. Улар орасида машҳур оилавий сурат: Абдулла Қодирий атрофида онаси Жосиятбиби, аёли Раҳбарниса, ўғиллари Ҳабибулло, Масъуд, қизлари Назира, Адиба, Аниса. Адиб мутлола билан банд. Бунда китобхон оила маърифатли оила бўлишига, шундай оиладагина соғлом авлод — маънавияти юксак инсонлар тарбияланишига теран ишора бор: «Дадам қўлимда бирор

китоб кўрсалар, "қани", деб олиб кўрар, ёқса "дуруст" дегандай бош иргаб, қайтариб берар, ҳатто китобни илгари ўқиганлари учун ундан баъзи қизиқ эпизодларни қулиб айтиб ҳам берар эдилар. Ёқмаса ёвқараш қилиб, "шап" этиб олдимга ташлар эдилар", деб ёзади Ҳабибулла Қодирий.

"...«Фузулий яхши китоб, — деди Кумуш, — мен ҳам ёлғиз қолган кезларимда бу китобдан бошимни ололмас эдим, сизамми?»".

Хона бурчаклари ва тоқчаларда адиб кундалик ҳаётида ишлатган анжомлар: қуви, сопол кўза, мис қумғон-лаганлар, каттагина қозон, стол устида қадимий самоварлар, радиопрёмник.

— Бу буюмларнинг кўпчилиги қайнонамга тегишли, — дейди адибнинг келини 80 ёшли Мукамбар опа. — Чунки ўша вақтлар ёзувчининг оддий кундалик буюмларидан ҳам қандайдир айб топишга уринишган, кўпи йўқолган, айримлари сақлаб қолинган. Айтийлик, мана бу жамоадан Абдулла Қодирий сафарларда, қўлёзмаларни сақлашда фойдаланган. Адиб қамоққа олингач, унинг ичидаги барча нарсалар олиб кетилган, бироқ улар ёзувчининг ҳамма буюмини тортиб олган билан, асосий нарсаси — халқ қалбидagi меҳрини тортиб ололмаган.

Қумғон. Оддий буюм. Бироқ у "Меҳробдан чаён" асаридаги "Ғариб кўнгли" бобини эслатади. Бир ўқишда ишонши қийин: Тойир ака камбағалчилик сабаб оила қурулмаган, меҳмон олдида дастурхон солишга қурби етмайдди. Бироқ хон ўрдасининг икки мирзаси — Султоннали ва Анвар унинг азиз меҳмонлари. "Нима айби бор, — деди Анвар, — мен шундай қоронғи уйда гулхан ёнида ўлтуришни ва шу ҳолда чой ичишни жуда яхши кўраман". Бўлмаса, иккаласи катта амалдор, Тойир ака эса "катта сув ёнидаги хужра эшигида кўси пўстунга ўраллиб турган қоровул".

Бу — инсон ўз нафсини енггандагина муқаррам эканининг гўзал бадийи ифодаси. Аслида адабиётнинг вазифаси ҳам шунга хизмат қилиш эмасми?

"ЗАВОЛ ЙЎҚ ЭНГ АСЛ
ИСТЕЪДОД УЧУН"

Адиб хонадонидида Айний, Сўфизода, Гафур Ғулло, Абдулла Қаҳҳор, Алексей Толстой каби ижодкорлар билан бирга доимий равишда оддий инсонлар меҳмон бўлишган. "Ўткан кунлар" босмадан чиққанидан буён хонадонларда қодирий-хонлиқ бардавом. Бироқ бу асар ёзилаётган пайти аввало оддий одамлар — адибнинг улфатлари даврасида пешма-пеш ўқиб борилган. Улар турли касб эгалари бўлса-да, барчасини бир жиҳат — адабиётга меҳр, эзгу ўй-фикрга эшик билаштириб турган.

"Ақбархўжа амаки (адибнинг маҳалладоши — У.А.) шундай ҳикоя қилган эди: биз "Ўткан кунлар", "Меҳробдан чаён" романларини босилмасданқо, қўлёзмадан ўқиб чиққанмиз. Уни Абдулланинг ўзи пеш ёзганини пеш ўқиб берар эди. Пўлат оқсоқолнинг уйида гап ер эдик, бир гал Абдулла, одатича сўнгги ёзган қозғаларини кўтариб, негадир кечиктириб кириб келди. У

ўтириши биланоқ биз романнинг давомини тинглашга чоғландик. Абдулла қулиб олдин норинни ёб олайлик, деди. Биз йўқ, Бўпи (Ваҳоб қассобни шундай аташарди — Х. Қ.) энди норин қорғани туриб кетди. Норин келгунча эшитамиз, дедик. Абдулла кўпчилигининг раъйини қайтармай ўқишга тушди. Ўқигани "Ўткан кунлар"нинг охириги икки боби эди. Биз диққат билан эшитмоқда эдик, бора-бора хаяжонга тушдик, Кумушнинг фожиали ўлимига етганда, ўзимизни тутиб туролмай йиғлаб юбордик. Абдулла ўқиб битирди. Бироқ ҳеч биримизда сўзлашга мажол йўқ, худди мотам тутгандай хомуш ўтирардик".

Собиқ мустабид тузум Қодирий каби маърифатпарвар ижодкорлар халқнинг кўзини очишидан, миллий мустақилликка етаклашидан қаттиқ кўрқарди. Шу боис "Ўткан кунлар" ёзилган 1926 йилиёқ адиб қамоққа олиниб, сўнг бироз ўтиб озод қилинди. Бироқ ўзи айтгандай, "бир неча шахсларнинг орузсича маънавий ўлим билан ўлдирилди". Гарчи ўша даврнинг бош мафкурачиларидан бўлган Максим Горький билан ҳамсухбат бўлиб, 1934 йили "колхоз"лар ҳаётидан "Обид кетмон" жиссасини ёзса ҳам, барибир, 1937 йил 31 декабрда яна қамоққа олинди.

...Асар — адибнинг ибодати. Дунёда ўз ҳаёти фожиасини олдиндан сезиб, уни асарларида ёзган, сўнг ўзи шу ҳолга тушган ижодкорлар кам. Бунда қандайдир бир илоҳий сир бордай.

Адиб Отабек ва Анварни дор оғзидан, жар лабидан қайтаради. Отабек Ўтаббой қушбегига "Бундоғ энг жун бўхтон билан қораланишмга вилжоним қаршиида сўнг даража муаззабман, тақсир!", деса-да, уни отаси ёзган хат ўлимдан олиб қолади (адиб хатни Кумуш етказиб берган бўлса-да). Анвар эса хонга "Сиздан марҳамат сўраб келган эмасман, ўзимни ўлимга бериб, бир гуноҳсизни қутқазиш учун келганман", Абдурахмонга эса "сиз ифлос виждон билан голибсиз, мен соф виждон билан мағлубман", деса-да уни дор остида акаси ва дўстлари қутқариб олади. Ҳа, айнан ота, ака, дўст.

Бироқ Абдулла Қодирийни дор остидан ҳеч ким қутқара олмади. Адиб 1938 йили 4 октябрда Чўлпон, Фитрат каби элимизнинг асл фарзандлари қаторида суд ҳукмисиз тоталитар тузум иғвоси билан отиб ташланди.

Гарчи 1956 йилда адиб номи гўёки расман оқланган бўлса-да, орадан 35 йил ўтиб, фақат истиқлол даврига келиб Абдулла Қодирий меросини тўлиқ равишда тадқиқ этишга киришилди. Президентимиз раҳнамолигида эл-юртимиз озодлиги йўлида қурбон бўлганларнинг пок номларини тиклаш, руҳларини шод, қадамжоларини обод этиш борасида улкан ишлар амалга оширилди.

Ҳа, асл истеъдод завол билмайди. Бугун кўчалар, марказий хийёбонлардан бирига, олий ўқув юртига, бекатларга адиб номи берилган. Энг муҳими у халқимиз меҳрига сазовор бўлган.

...Адиб хонадонидан қайтарканмиз, унинг бир фикри онгимизда жаранг сочгандай бўлди: "Ёзувчини, гарчи шахсан танилмасам ҳам, асарларини ўқиб, қандай табиатли шахс эканини ғойибона билиш, тасаввур қилиш мумкин. Чунки у асарларидан асосан ўз табиатини, руҳини тасвирлайди".

Улдона АБДУРАҲМОНОВА

Оқсил ва йодга
бой маҳсулот

Балиқлар фойдали оқсилнинг қимматли манбаидир. Уни танамиз осон ўзлаштириб, тез ҳазм қилади. Мол гўштини ҳазм қилиш учун организм 5-6 соат сарфласа, балиқ учун 2-3 соат етарлидир. Чунки балиқнинг мушак тўқималари нисбатан нозикроқ, сувга бой бўлиб, таом тайёрлаш вақтида сақланиб қолади.

Японлар мол гўштини кам ёб, кўпроқ балиқни афзал қўрганликлари учун ҳам камдан-кам ҳолларда ортиқча вазн тўплашади. Балиқ гўштида А, D ва Е витаминлари ҳай-вонлар гўштига нисбатан бир неча марта кўп. Витаминлар моддалар алмашинуви-ни бошқарган ҳолда заҳарли моддаларни чиқариб ташлайди. А ва Е витаминлари эса саратон касалликларининг олдини олади. Балиқ оқсили аминокислоталарга бой бўлиб, улар орасида триптофан, лизин, метионин ва энг фойдали модда — таурин бор. Таурин юрак мушаклари, марказий асаб тизими, оқ қон ҳужайралари, суяк мушакларида жуда кўп ҳолдорда бўлади. Таурин кўплаб бошқа аминокислоталарнинг синтезланишида иштирок этади. У, шунингдек, ўт суюқлигининг асосий таркибий қисми бўлиб, ёғларни ҳазм қилиш ва қондаги холестериннинг меъёрий даражасини ушлаб туриш учун ниҳоятда зарур. Шу сабабли ҳам таурин атеросклерозда, шимшганда, юрак хасталикларидида, қон босими кўтарилганда жуда фойдалидир.

Балиқ осон ҳазм бўладиган фойдали ёғларга ҳам бой. Масалан, ҳайвон ёғлари сирасига қирадиган сарийёда холестерин кўп. Балиқ ёғи эса, аксинча, ярим тўйинмаган ёғ кислоталарига бой бўлиб, атеросклероз касаллиги эҳтимолини сезиларли даражада қамайтиради. Денгиз маҳсулотларини тез-тез истеъмол қилувчи одамларда қон ивиб қолишига мойиллик камроқ бўлиб, кўриш ва асаб тизимининг фаолияти яхшиланади, умр кўриш узаяди. Бундан ташқари, денгиз балиғи ва маҳсулотлари минерал моддалар, кўп миқдорда йод борлиги билан билан ҳам фойдалидир. Йод, айниқса, чуқур сув остида яшовчи балиқлар — треска, камбала ва тишдорда кўп бўлади.

БИЛАСИЗМИ?

- Инсон кулганида қон айланиш тезлиги 22 фоизга ошса, тушқунликка берилган вақтда 35 фоизга тушади.
- Жанубий Американинг Анд тоғидаги Титикака дунёдаги энг баланд нуқтада жойлашган (3812 метр) энг йирик кўлдир.
- Ойнинг диаметри 3476 километри ташкил этади.

ТУРФА ОЛАМ

Базилозавр —
энг қадимий кит

Мисрнинг Китлар водийси деб аталувчи ҳудудидан энг катта ва қадимий кит — базилозавр суяклари топилди.

Сайёрамизнинг илиқ денгизларида бундан 45-36 миллион йил бурун яшаган, узунлиги 18 метрни ташкил этган кит ўз даврининг энг йирик сувости жониворларидан бўлган. Қадимий китлар ҳозиргиларига қараганда танасининг олдинга чўзилгани, энсизлиги билан фарқ қилган. Бу Китлар водийсидан топилган илк топилма эмас. Бундан олдин ҳам мазкур ҳудуддан кит, тимсох, тошбақа, денгиз илони ҳамда катта миқдорда балиқ қолдиқлари топилган. Базилозаврнинг ўзига хос томони шундаки, унинг орқа оёқлари бўлган. Оёқларининг узунлиги 60 сантиметрни ташкил этган. Китнинг скелети ҳамда орқа оёқлари яхши сақланган. Китлар водийсида илк топилма 1902 йилда аниқланган. 2005 йилда мазкур ҳудуд чиққосмон остидаги музей сифатида ЮНЕСКО ҳимоясига олинган.

Гапиратиган айиқ-робот

Массачусетс технология институтининг "Media Lab" лабораторияси мутахассислари "Huggable" — айиқ-роботни иxtиро қилди.

Мазкур роботдан шифохонада даволанаётган болалар билан суҳбатлашш, уларни руҳий ўзриқидан халос этиш, оғриқни унутишига қўмлашш ҳамда шифохона муҳитига тезда қўниқтиришда фойдаланиш кўзда тутилган. "Media Lab" лабораторияси робот-ўйинчоқни Бостон шифохонасида, беморлар иштирокида илк бор синовдан ўтказди. Ҳозирча роботни актёрлар қўшни хонадан туниб бошқармоқда. Актёр болани кўриб, эшитиб туради. Шунга қараб роботнинг бош ҳаракати, мимикаларини бошқариб боради. Робот билан бўлган мулоқотдан сўнг мутахассислар болалардан ўйинчоқ борасидаги таассуротлари, ютуқ ва камчиликларини сўрамоқда. Бундан мақсад — "Huggable"ни янада такомиллаштириш. Келажақда роботдан ҳеч қандай воситасиз фойдаланиш режалаштирилган.

Айни пайтда "Huggable" лойиҳаси устида 90 нафар мутахассис иш олиб бормоқда. "Media Lab"нинг ижтимоий роботлари лойиҳаларини ишлаб чиқиш ҳамда уларни ҳаётга татбиқ этиш учун биргита Бостон шифохонаси ярим миллион доллардан зиёд маблағ ажратди.

Ш.ҒАҒҒОРОВ тайёрлади

Сарҳисоб

2014 йилда Республика Маънавият тарғиботи маркази ўтказган 8 мингдан зиёд тадбирда 10 миллиондан ортиқ юрдошимиз иштирок этди.

Бу ҳақда марказнинг мамлакатимизда миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш бўйича амалга оширилаётган ишларга бағишланган матбуот анжуманида маълум қилинди.

Тадбирда истиқлол йилларида мамлакатимизда миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини янада ошириш борасида қатор фармон ва

Юксак маънавият сари

қарорлар қабул қилиниб, ҳаётга изчил татбиқ этилаётгани таъкидланди. Айниқса, Президентимизнинг 2006 йил 25 августдаги "Миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш тўғрисида"ги қарори бу йўналишдаги ишларнинг янги босқичга олиб чиқишда муҳим дастуриламал бўлаётди.

Республика Маънавият тарғиботи маркази ёш авлодни ватанпарварлик, фидойилик, миллий анъана ва қадриятларимизга ҳурмат руҳида тар-

биялаш, уларда юрт тақдирига дахлдорлик, тинч-осойишта, фаровон ҳаётимизга шукроналик туйғусини мустаҳкамлаш бўйича изчил фаолият олиб бормоқда. Бу борада маънавият тарғиботчиларининг профессионал малака ва маҳоратини ошириш, улар сафини салоҳиятли мутахассислар билан кенгайтиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Марказ қошида ташкил этилган "Маънавият тарғибот-чиси" ўқув муассасаси вазирлик ва идоралар, қорхона ҳамда ташкилотларда маъна-

вий-маърифий соҳага масъул ходимлар малакасини оширишга хизмат қилмоқда.

Бу жараёнда маънавий тарғибот материаллари, буклет ва рисоаларни тайёрлашда етук олимлар, соҳа мутахассислари кенг жалб қилинмоқда. Мазкур материаллар таълим маканларидаги "Миллий истиқлол ғояси ва маънавият асослари", "Ватан туйғуси" каби дарслар, "Маънавият соатлари"нинг янада сермазмун ўтишига хизмат қилмоқда. Шунингдек, "Йилнинг энг фаол маънавият тарғиботчи-

си" республика кўрик-танлови жонқуяр, изланувчан, фидойи тарғиботчиларни аниқлаш, уларнинг тажрибасини кенг оммалаштириш, меҳнатини рағбатлантириш имконини бераётди.

Тадбирда ёшлар онгини турли мафкуравий таҳдидлардан ҳимоялаш, "Кексаларни эъзозлаш йили" Давлат дастури доирасида амалга оширилаётган ишлар, бу борада тегишли давлат ва жамоат ташкилотлари билан йўлга қўйилган ҳамкорлик ҳуусида баътафсил маълумот берилди. Журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтарилди.

Ҳасан АБДУНАЗАРОВ

ТАХРИР ХАЙЪАТИ: Сарвар ОТАМУРАТОВ, Илҳом АБДУЛЛАЕВ, Аҳрор АХМЕДОВ, Сувон НАҲБИДДИНОВ, Мухаммаджон ҚУРОНОВ, Улуғбек МУҲАММАДИЕВ, Ақмал САИДОВ, Жалолиддин САФОВ, Рустам ҚОСИМОВ, Исмат ХУДОЕВОВ, Эркин ДОРИПОВ, Абдуғафур МАМАТОВ, Арслон ЭШМУРДОВ

Баш муҳаррир: Бехзод НОРОЕВ

ТАХРИРИЯТ МАНЗИЛИ: Тошкент-100000, Амир Темури кўчаси, 1-тор кўча, 2-уй

Газета тахририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди

ТЕЛЕФОНЛАР: (0-371) Кабулхона (факс): 234-69-55, Парламент ва маҳаллий кенгаш депутатлари фаолияти бўлими: 234-01-47, Партия ҳаёти бўлими: 234-86-41, Маданият, маънавият ва ахборот бўлими: 234-87-73, Бош муҳаррир биринчи ўринбосари: 234-87-74, Бухгалтерия: 234-87-73.

Ҳақми 4 босма табоқ офсет усулида босилди. Қоғоз бичими А-2

«ШАРҚ» наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.

Қорхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй